

รายงานการประชุมสภาวาระรัฐธรรมนุญ

ครั้งที่ ๒๔

วันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑

ณ พระที่นั่งอภิเศกคฤดี

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

ประธานสภาวาระรัฐธรรมนุญ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๕๘ คน
เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมต่อไป พิจารณาระเบียบการ
จะควรมอบบัญญัติให้สภาได้สมาชิกเพราะเหตุประพฤดิเสื่อมเสียหรือไม่

นายอินทร สิงหนตร : ข้าพเจ้าเห็นว่า ในการที่จะบัญญัติว่าให้
ได้สมาชิก ที่ค่าความเสื่อมเสีย นอกจากการ ประชุม สมาชิกภาพ ได้หรือไม่
ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมอบบัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญ เพราะข้าพเจ้าได้เคย
พบเรื่องมาแล้ว และข้าพเจ้าเชื่อว่าหลาย ๆ ท่านก็ ได้ยิน ในสภาเวลานั้น
ซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาในเวลานั้น โดยเฉพาะเจ้าคุณศรีธรรมราชเป็นหนักไต่
อยู่ในที่นั้นว่า การมอบบัญญัติไว้เช่นนั้นเป็นผลที่จะทำให้เสียหายทั้ง ในทางผู้แทน
และในทางระบอบประชาธิปไตย ในทางบ้านประชาชน ก็คิดว่าหากว่าคำว่า
ผู้แทนประพฤดิเสื่อมเสีย นั้นแค่นี้จึงอ้างมาก ไม่ได้หมายความว่า ได้เสื่อมเสีย
จริง ๆ อย่างที่ข้าพเจ้าได้เคยถูกไล่ออกมาครั้งหนึ่ง และเกือบจะถูกอีกครั้ง
หนึ่งก่อนจะไว้ รัฐธรรมนูญปี ๑๙๖๖ ก็เห็นกันว่าคนค่อย ในเวลานั้นก็เพิ่งว่าที่ซึ่ง
การที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปในเวลานั้น ไม่มีอะไรที่จะเห็นว่าเป็นการเสื่อมเสีย แล้ว
เมื่ออ้างอ้างมาก บอกว่าเป็น การเสื่อมเสียแล้ว เสนอญัตติเข้าไป ก็ไม่มีผล
อภิปรายเท่าใดถึงนักกัน ก็อนันต์ว่าจะควรได้คนออกหรือไม่เห็นของ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

แต่จากเมื่อเวลาผ่านไปแล้ว การที่จะสมัครเข้ามาหรือไม่นั้นความจริงก็ไม่
 มีบทบัญญัติกันใดห้าม แต่ว่าอยู่ที่เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่คือใครก็อยู่ที่ระดับ
 ความจริงเมื่อก่อนที่ ข้าพเจ้าจะไปสมัคร คราวนั้น พ่อข้าพเจ้า ถูกไล่ออก
 ข้าพเจ้าก็คิดว่าจะไม่สมัคร แต่เมื่อสมัครคราวนั้นข้าพเจ้าต้องประจำจังหวัดก็มี
 ยังไม่ถึงวันสมัคร ท่านก็บอกข้าพเจ้าสมัครได้ พอถึงวันสมัครเราบอก
 ทางกระทรวงมหาดไทยใช้ให้คนหนึ่งไปบอกท่าน บอกว่าไม่ให้สมัคร แต่
 บอกว่าไม่ให้สมัคร ให้อ้างเหตุอย่างนั้นอย่างนี้ ก็อ้างเหตุว่าไม่เต็มใจใน
 รัฐธรรมนูญอย่างหนึ่ง และสมัครไม่ได้ก็ตาม ความในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็น
 การศึกษา ข้าพเจ้าก็ยังเชื่อว่าทำได้ เพราะว่าในเวลานั้นเชื่อว่าบท
 กฎหมายว่าจะทำเช่นนั้นได้ แต่เมื่อไปถึงศาล ทางศาลเขียนรายงานว่าไม่มี
 สิทธิที่จะวินิจฉัย ต้องให้สภาผู้แทนศึกษา ถึงมาสภาผู้แทน หมายความว่า
 ว่าอีก ๖ เดือนข้างจะมีประชุม แต่ผู้ศึกษา กับผู้ศึกษาด้วยกัน ส่งฉบับ
 ไปที่ศาลก็กินเวลาหนึ่งปี เห็นได้ว่าไม่มีทางที่จะสมัครผู้แทนได้โดย
 ผู้ที่ถูกไล่ออก ถ้าหากว่าเราจะมีบทบัญญัติในข้อนี้ก็ต้องแก้ว่าอย่างไร ก็ต้อง
 สมัครผู้แทนได้ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญเหมือนกัน นี่เป็น
 เรื่องที่เห็นได้ว่า การที่ทำอย่างนั้นมันดีข้อให้เพิ่มว่า ถ้าหากว่ารัฐบา
 จะหา
 เรื่องฝ่ายค้านเมื่อใด ก็มีเสียงข้างมากในสภา ในที่ผู้ที่ได้ฝ่ายค้านออกหมด
 ในที่สุดทางฝ่ายผู้แทนเป็นอย่างนี้ ถ้าหากว่ามีบทบัญญัติอย่างนี้เข้าไปแล้วก็จะ
 ไม่มีใครกล่าวคัดค้านรัฐบาตมันก็จะประชุมต่อพลอเพื่อจะได้ตำแหน่งอย่างนั้น
 อย่างนี้เพื่อจะไม่ให้ถูกไล่ออก ข้อนี้เป็น ข้อสำคัญ ในสมัยของ ข้าพเจ้า
 ทุก ๆ คนว่าข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างไร แต่มีข้อเดียวที่สมาชิกเสนอซึ่งเวลา
 นั้นเขาไปรู้ ก็บอกว่าระเบียบสภา คำว่าระเบียบสภาเป็นสิ่งที่พวกนั้นชอบหมก
 ทะจะออกเสียงให้ ในการที่หาเสียงแล้วคนที่ไปหาเสียงก็ได้ประโยชน์ พ่อ
 ข้าพเจ้าถูกไล่ออกเขาก็ได้ตำแหน่งทันที ชื่อนั้นเห็นได้ว่าเป็นผลร้ายในการที่
 จะเขียนบทบัญญัตินี้ อย่างว่าให้มีการได้สมาชิกออกไปเป็นผลอย่างนั้น แต่

LIART

กต่างบ้าน ประชาชนก็เป็น ผลเสียหาย อย่างร้ายที่สุด คือประชาชน เห็นว่า เมื่อเลือกตั้งแทนเข้ามาแล้ว ผู้แทนจะเข้ามาเป็นปากเสียงแก่เขา ที่พูดออกไปตลอดไปตลอดประชาชนมีความรู้สึกอย่างนั้นมาก เมื่อข้าพเจ้าได้รับเลือกตั้งคราวนั้นมึคะแนนหมื่นห้าพันกว่า แต่ว่าพอข้าพเจ้าถูกไล่ออกไปรู้สึกตัวราษฎรเหล่านั้นต่างคนต่างก็ให้ข้าพเจ้าสมัครอีก แล้วพิมพ์รูปพิมพ์ใบปลิวเพื่อให้ข้าพเจ้าสมัครรับเลือกตั้งตั้ง แล้วใบสมัครรับเลือกตั้งก็ตามธรรมดาท่านสมาชิกเห็นว่าทุก ๆ คนพยายามที่จะแข่งกันสมัครเพื่อให้ได้เลข ๑ เลขท้าย แต่พวกที่จะแข่งไม่ยอมสมัครจนกว่าข้าพเจ้าลงจะตั้งเด็ดขาดว่าไม่มี ข้าพเจ้าเพราะเหตุผลอย่างนั้น ๆ จึงสมัครสมัคร คือตั้งมา ๒-๓ วันจึงมีคนสมัครเข้าแข่งเมื่อเราว่าได้รับเลือกตั้งอันนั้นเห็น ว่าเกี่ยวกับ การกระทบ กระเทือนใจเพียงใด แล้วมีประกาศว่าศาลไม่ ยอม คัดความใน รัฐธรรมนูญนั้น แล้วก็ตั้งมาให้สภาตีความ ราษฎรได้บอกว่าจะไม่ไปลงคะแนนเสียงจนข้าพเจ้าลงได้ออกประกาศขอให้ราษฎรไปลงคะแนนเสียงแล้วผู้ที่ได้ชนะมาใน คราวนั้น ชนะค่ามดเคี้ยวแล้วจึงเข้ามาเป็นผู้แทนได้ จะเห็นได้ว่านอกจากคำปลงนซึ่งเป็นคำปลงนถกทานอยู่โดยมากไม่ไปลงคะแนนจริง ๆ เพราะฉะนั้นจึงอยู่เหตุผลที่ว่าควรจะมีบทบัญญัติที่กักจะมั่วว้าเพื่อจะให้ผู้ซึ่งไม่สมัครหรือที่พูดกันในศัพท์ใหม่ว่าเป็นควารายให้มัน โหกาส์ที่จะได้ลัดทำโทษหรือถูกไล่ออกไปบ้าง แต่ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้นแล้วคงจะมีแต่คนที่ส่งมัจฉะใน สภา ไม่มีคนที่จะกล้าได้ ยิ่งคิดคำนึงขนาดได้อย่างไรโดยที่เดียว ท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะเห็นได้ว่าในคำขอเมื่อเขาบทบัญญัตินั้นออกแล้วเป็นอย่างใด มีสมาชิกคนหนึ่งมาอยู่บทหนึ่งที่ว่า “ปล่อยคนผิดสัก ๑๐ คนก็ยังดีกว่าต้องโทษคนดี ๑ คน” ข้าพเจ้าคิดว่าจะปล่อยให้มันเป็นควารายในสภาดังที่คิดได้ว่าได้คนที่ดีออกจากสภาสัก ๑ คน ข้าพเจ้าก็คิดอย่างนั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วจะมีแต่คนที่ประสงค์พอผลอยู่เต็มปากด้วยเข้าไป ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าไม่ควรมีบทบัญญัตินี้ในรัฐธรรมนูญ แต่ข้าพเจ้า

๒๒๔

เหล่านี้ อยู่ได้ มีบัญญัติ เช่นนี้ หรือทำให้ ด้านที่ว่าไม่กล่าวถึงใดที่จะเป็นโทษภัยเสียเลย ที่ท่านกล่าวถึงส่วนตัวที่ไปขอสมัครและไม่ได้รับสมัครนั้น เป็นเรื่องนอกประเด็นของเรื่องนี้ ไม่ได้เป็นปัญหาเรื่องใหญ่ และที่กล่าวถึงว่าสมาชิกจะกล่าวว่าจะต้องถูกยุบสภา จึงได้ยอมได้ สมาชิก คนหนึ่ง คนใดออกนั้นเราก็คงให้เกียรติกับสมาชิกส่วนมากบ้าง ไหน ๆ เวลาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนและอนุมัติสภาแล้ว ก็ควรจะรักษาเกียรติว่าดังใดไม่สมควรแล้วจะได้ไม่กระทำการที่จะไล่คนใด คนหนึ่ง ออกซึ่งเป็นผลดีแล้วสมาชิกคงจะไม่ได้และถ้าหากข้อบัญญัติอันนี้ไม่สมควร ไม่มีประโยชน์แล้ว เหตุใดจึงมีอยู่ในรัฐธรรมนูญต่างประเทศแทบทุกประเทศ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่การเรียบร้อยของสภา

๑๔.๒๐ น. .

นายเกษม บุญศรี : ข้าพเจ้าเห็นว่าในเรื่องนี้ ไม่ควรจะกำหนดไว้ ที่ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรกำหนดไว้เช่นนี้ เหตุผลที่จะกราบเรียนให้ทราบคือไปนี้ เราเคยมีมาแล้วในรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ ที่มีบัญญัติในทำนองนี้เหมือนกัน ในการมีบทบัญญัติไว้ในครั้งแรกนั้นก็ได้ เปรียบเทียบกันครั้งหนึ่ง เหตุที่การใช้บทบัญญัติในครั้งแรกนั้นเองย่อมแสดงถึง พฤติการณ์ให้เห็นชัดว่า ผู้ที่ตกลงได้ด้วยวิธีอย่างไรหรือด้วยประการใด พฤติการณ์ย่อมแสดงชัดมาแล้ว พฤติการณ์นั้นเองย่อมสนับสนุนให้ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าไม่สมควรจะมีบัญญัติไว้เป็นอย่างนี้ แต่ถ้าพฤติการณ์ต้องมาแล้วนั้นเป็นไปในทางที่สมควร ปัญหาเรื่องนี้น่าจะไม่เกิดขึ้นในความผิดของข้าพเจ้าว่าไม่สมควรจะมีบัญญัติไว้ ข้าพเจ้าก็คงเห็นในทางที่สมควรเรื่องกำหนดสมาชิกผู้มีเกียรติยศในต่างประเทศหรือในรัฐธรรมนูญทั่วโลกเขาได้มีบัญญัติทำนองนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ ท่านกระซิบบอกว่าไม่ทั่วโลก ท่านบอกว่า

๒๒

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ในต่างประเทศนั้น ทั้งในต่างประเทศที่ห้ามไม่ได้ชัดเจนว่าได้มีพฤติการณ์คือได้วิ
 ษมนัญญิตินบ้างหรือเปล่าก็ไม่ทราบ แต่ว่าเท่าที่ไต่ถามมาแล้วในบางแห่ง
 ในต่างประเทศคือว่าเมื่อได้ออกไปแล้ว เด็กประชาชนก็เด็กคนนั้นกลับ
 เข้ามามีอีก ในการไต่ถามในการเด็กกลับมาในบางประเทศถึง ๓ ครั้ง ก็
 เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ผู้แทนเขาจะเป็นอย่างไรก็ตามก็ให้ชื่อว่าเป็นผู้แทนของ
 ประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ก็มีประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ยังยืนยัน
 ว่าผู้แทนของเขาสมควรจะเป็นผู้แทนคือไปเช่นนั้นอีก แต่ว่าเขาเห็นว่าโดย
 วัตถุประสงค์อย่างนี้จะทำความลำบากให้แก่บ้านเมืองหรือประชาชนโดยไรเหตุ ก็
 ว่าถ้าเราจะไม่คิดเสียเสียถึงการที่ต้องเสียเงินเสียทองไปเพราะเหตุการเลือกตั้ง
 ครั้งใด ๆ แม้จะเพราะคนหนึ่ง ๆ และไม่นาน เมื่อหลายครั้งเขาก็มาทวงให้
 เรากำหนดจำนวนบ้าง นอกจากจะทำให้ประชาชนลำบากแล้วเสียงานเสียการ
 เกี่ยวกับกาเลือกตั้งในทางที่ไม่ควรเช่นนี้ แต่ว่าเขาเห็นว่าพฤติการณ์
 ที่เขาของนั้นแสดงออกแล้วว่าเมื่อประชาชนเขาซึ่งยืนยันความเห็นว่าผู้แทนของเขา
 ควรจะเป็นผู้แทนของเขาเสียไปถึง ๓ ครั้งเช่นนี้ ในที่สุดสักไม่ได้มารบ
 จะได้นั้นหรือก็ได้คือถ้าฟังการได้บอกก็แสดงว่าการได้บอกก็ครั้งก็คราวก็ตาม
 ที่ทั้งนี้ไม่ประโยชน์อันตนเอง นี่เป็นประการหนึ่งที่ทำให้เขาจำมีความคิด
 ว่าไม่สมควรบัญญัติข้อได้ แต่ว่ากรณีที่สมาชิกครั้งแรกได้อภิปรายมาได้ดัง
 ดังพฤติการณ์ของการกระทำที่เป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐมาดัดข้อขยายต่าง ๆ
 มา ๆ สักก็ไม่ได้ผู้ใดได้รับอันตราย นั่นก็ข้อหนึ่งซึ่งพฤติการณ์ให้เห็นด้วยแล้ว
 ว่าเห็นไปอย่างไร แต่ในข้ออื่นที่เขาถามก็พอมองว่าเพราะเหตุที่ถือได้
 ไม่ได้เมื่อได้ในรัฐธรรมนูญ ถ้าหากว่าเราพบคนที่อ้างถึงคนสมัครเป็นผู้แทน
 แล้วจะไม่ได้อำนาจในรัฐธรรมนูญเห็นจะเป็นไปไม่ได้ ที่เป็นได้เพราะบัญญัติ
 ความดีทางรัฐธรรมนูญไม่เอาในจะไม่สมัครเป็นสมัคร เป็นเช่นเช่นนี้แล้ว
 การที่กระทำกันโดยจึงไม่เป็นการสมควร แต่เมื่อเราจะนำกำหนดไว้ โดยคิด
 ว่าจะได้รักษาเกียรติยศหรือจะรักษาชื่อเสียงของสมาชิกของสภาโดยเหตุที่

หากจะมีคนที่มีความประพฤติไม่เข้ามาเจอบ่อย เรื่องนี้เป็นธรรมเนียม
เมื่อมีคนมาก เรื่องยุ่งยากก็มาก ก็เดชะชองปน ๆ กันอยู่. เราจะให้
มันเต็ม ๑๐๐% หรือจะให้เปอร์เซ็นต์ทุกอย่าง ก็คงเป็นไปได้ก็ต้องมีผลมอ
บ้าง. อย่างว่าแต่ในจำนวนคนมา ๆ คนเคย ขอให้นักผู้เพียงตัวเรา
แค่คนชั้นอย่างไร. คือตัวผู้พูดนี้เองก็ไม่ใช่ด้วยเปอร์เซ็นต์หรือเด
้วยเปอร์เซ็นต์ ที่เป็นคนอยู่ได้ก็มีทั้งตั้งเดี่ยวนอนด้วยกันก็มีทุกแห่ง
หรือเมื่อความจริงมันชดช้อยเช่นนี้แล้ว เราจะมาตั้งข้อบังคับว่าให้ได้อา
ยอกไปเพราะเหตุจำเป็นทำให้สภาพเดี่ยวนอนนั้นเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง. ถ้า
หากจะคิดไปในทางที่ว่าให้มีบัญญัติไว้. ข้าราชการเห็นว่าถ้าจะมีบัญญัติ
ไว้ก็ควรจะให้เป็นทำนองผูกพันกัน. เป็นต้นว่าเมื่อมีบทบัญญัติให้ได้อา
ยอกก็จะต้องมีข้อผูกพันว่าถ้าสมาชิกผู้นั้นได้รบเลือกตั้งเข้ามาอีกผู้หนึ่ง
และผู้ที่มีบรรณบัญญัตินั้นก็จะต้องจากสมาชิกภาพทันที และห้ามสมัครในสมัย
ของสภาขึ้น. และในกรณีที่รัฐบาลเป็นผู้เสนอญัตติให้รัฐบาลพ้นจากภาวะ
ไร้ที่มั่น. และห้ามไม่ให้สภาเลือกเข้าเป็นรัฐบาลอีกในสมัยของสภาขึ้นว่า
เขาจะเอาด้วย. ถ้าเช่นนั้นข้าราชการปราศจาก แต่ทงหมายควรจะกล่าวถึง
ไม่ใช่กล่าวหน้าหรือวางใจก็ตาม. ประเด็นจะถูกต้องกับสามัญชนผู้ได้รับ
สมัครเข้ามาเมื่อไรผู้เสนอหรือผู้รับจากสมาชิกภาพด้วย. แล้วในกรณี
ที่รัฐบาลเป็นผู้เสนอญัตติ. รัฐบาลพ้นภาวะไร้ที่มั่น. ถ้าอย่างนั้นข
เหมือนกัน. แต่ว่าเมื่อในสภาขึ้นอย่างนี้จะเต็มใจวางมากแต่โดยที่สภาจะ
เขาเสียงข้างมากเข้ามาว่าถึงแม้จะเป็น α ใน α อย่างที่ทางสมาชิกผู้หนึ่ง
ว่า ข้าราชการเห็นว่าไม่เป็นการสมควรขึ้นเอง. และที่ทางสภาผู้หนึ่ง
การรักษาสื่อเสียงของสภาหรือเสียงรศของสภา. ข้าราชการเห็นว่าสมควร
เก็บรักษารของสภา. ถ้าเขียนบัญญัติไว้ก็มองเห็น. ไปว่า มันควรจะเก็บรักษารของสภา
ถ้าเขียนบทบัญญัติไว้เราจะมานั่งง่าย ๆ ว่า ราษฎรเราจะหาแผน ๖ แห่ง. เรา

เลือกมาเป็นผู้แทนแล้ว ยังคงมีบทบัญญัติให้เล่นโต อย่างที่เขาเจ้านักว่าไม่เป็นการใจกว้างใจสมัครมากกว่า

อย่างไรก็ดี ผู้แทนจะดีหรือจะเสียก็ตาม ข้าพเจ้าไม่ว่าจนถึง ข้าพเจ้าถือว่าผู้แทนนั้นเป็นผู้แทนของประชาชน คือประชาชนส่วนมากในเขตเลือกตั้งนั้นเขาได้เลือก คงมาเป็นผู้แทน ของเขาคงจริง ๆ จะดีหรือจะเสียผู้เลือกตั้งเรามีสิทธิ์ชอบ แต่ถ้าย่างนั้นเขตเลือกตั้งมีจำนวนเท่ากันเท่ากันเรามีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งให้ราษฎรลงโทษหรือโหวตขึ้นมาให้สมัครผู้พ้นจากจากสมาชิกภาพหรือสมัครผู้แทนอย่างนักได้ ถ้าเป็นไปในรูปนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะเราเป็นเลือกเราควรมีสิทธิ์เขาออกอะไรได้ในที่นั้น แต่ที่เราเราทำได้เพียงร้องขอไม่เห็น แต่ก็จะทำความลำบากและความเคียดขี้หน้ให้ประชาชนผู้เลือกตั้งเท่านั้นเอง ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าไม่ควรจะมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

๑๔.๓๐ H.

น.อ. พระยาศรภักย์พิพัฒน์ ร.น. : เมื่อเราได้โต้เถียงกันและโต้แย้งว่าเราผู้มีชื่อห้ามออกขณะคนที่ไม่ควรเข้าเป็นสมาชิก ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าไม่สมควรมีการไล่ออกด้วยเสียงของสมาชิกสภา เพราะไม่ได้ประกาศแล้วว่าสมาชิกสภามีอัคริประสงค์อะไรออกมาโดยปราศจากเหตุผล จึงได้ขอมติที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องกันออกไปแล้วนั้น เพราะฉะนั้นโดยประกอบกรรมทำผิดตกอยู่ในรายชื่อห้ามเป็นสมาชิกแล้วก็ต้องออกไปเอง แต่ว่าถ้าเราขึ้นคัดค้านไม่ออก ก็ต้องมีผู้จัดการอย่างอื่นอย่างไรซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้คิดว่าสมาชิกผู้แทนที่ดี สมาชิกผู้ไม่ดีถ้ามีใครเขาอยู่ในลักษณะบุคคลต้องห้ามเป็นสมาชิกจะต้องพ้นจากสมาชิกสภาและขึ้นดำรงตำแหน่งอยู่ คือไปจะมีโทษ พ้องหรือให้ศาลพิจารณา ด้วยความดีซึ่งจริงว่าเป็นผู้ที่อยู่ในบุคคลต้องห้ามเป็นสมาชิกผู้กระทำความผิดนั้นต้องถูก

LIRT

ปรับให้แก่มูลนิธิหรือองค์กร ๑๐๐ หรือกรวยบาทก็ตาม แต่คิดเอาตามวันที่สมัคร
 นั้นเข้ามาหนึ่งในสภา ข้าพเจ้าหมายความว่าดังนี้ คือ หมายความว่าสมัคร
 ผู้หนึ่งได้เป็นสมาชิกผู้แทนแล้ว ก็เข้าไปรับเงินเดือนอยู่ในองค์การชั่วคราวแต่ก็
 ไม่ได้ออกด้วย ทั้งนี้จะต้องมีผู้ใดหนึ่งที่จะพึงร้องขอ คือ พึงร้องทางโรง
 ศาล คือ ได้ออกจากสมาชิกไม่ได้ก็ให้ศาลชั่งชั่งว่าคนนี้ได้ทำความผิดจริงแล้ว
 ก็ให้ศาลปรับ นั่นควรจะเป็นดังนี้ และความจริงข้าพเจ้าขอสงวนภาพของเราทำ
 แบบรัฐธรรมนูญต่างประเทศซึ่งเขาบัญญัติไว้ว่าจะต้องปรับวันละ ๑๐๐ ปอนด์
 ด้วย และตามที่ท่านสมาชิกผู้แทนที่ท่านมหาเกษม ๆ ก็ได้พูดไว้แล้วว่า
 ปรับวันละเท่าไรก็ได้แต่สมาชิกจะเห็นสมควร คือว่า ถ้าหากว่าเราจะมีบัญญัติ
 ไว้ว่า ถ้าหากว่าเรากระทำความผิดจนอย่างไรก็ตามบุคคลไม่ใช่เป็นสมาชิก
 เมื่อไรแล้ว ก็ต้องมีผู้ฟ้อง ถ้าศาลเห็นว่ามีผิดจึงปรับให้ผู้ก่อ
 ฟ้องร้อง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรเปิดโอกาสให้ได้ออกกันก็ได้โดย
 เสียของสมาชิกสภา.

๑๔.๓๒ น.

ขุนคลังยุติการ : ในประเด็นนี้ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าไม่ควร
 ที่จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกชอบคุณที่ท่านสมาชิกได้
 ค้นเรื่องนี้เพื่อจะได้พิจารณาให้กว้างขวางขึ้น ถ้าหวั่นหรือข้าพเจ้ามีความ
 เห็นอย่างย่อย ๆ ดังนี้ คำว่าสมาชิกในที่นี้ข้าพเจ้าถือว่าเป็นสมาชิกทั้งสองสภา
 คือทั้งสภาผู้แทนและสภาผู้แทน คำว่าความประพฤติเสื่อมเสียในที่นี้ ข้าพเจ้า
 ถือว่าไม่มีขอบเขตจำกัดที่จะพูดกันได้อย่างแน่นอน แต่จำความเสื่อมเสีย
 ถ้าเป็นความเสื่อมเสียตั้งแต่เกิดก็ควรเป็นความผิดตามกฎหมายของบ้านเมือง
 แต่เป็นความผิดอื่นเขาไปข้อ ต้องห้ามใน ลักษณะหนึ่งลักษณะใด ก็ต้องห้าม
 จำหรับผู้แทนเอง เพราะฉะนั้นเราจึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
 ในอันที่จะได้สมาชิกสภาได้สภาหนึ่งออก แล้วถ้าอีกจะได้ออกในที่นี้ ข้าพเจ้า

LIART

เขาใจว่าห้องตั้งสถานที่ คือสถานที่หนึ่งเป็นหน้าที่ทางสมาชิกสภาจะรับผิดชอบ
 กับอีกสถานที่หนึ่งเกี่ยวกับประชาชนหรือผู้เลือกตั้ง ผู้หนึ่งมีความเห็นส่วนมาก
 ควรจะได้ ทั้งสองประการนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
 เลย เพราะว่าในสถานที่เกี่ยวกับสถานที่ ท่านสมาชิกหลายท่านได้อภิปรายแล้ว
 ในข้อนี้ไม่ควรจะบัญญัติไว้ ทนในสิ่งที่เกี่ยวกับประชาชนหรือผู้ที่ทำหน้าที่เลือก
 ผู้หนึ่งเข้ามาเป็นสมาชิก ข้าพเจ้าก็เห็นว่าไม่ควรจะบัญญัติเช่นนั้น ก็เพราะว่า
 การที่ประชาชนไปเลือกเอาเข้ามาเป็นสมาชิก เมื่อเขาเข้ามาแล้วมีความประพฤติเสื่อม
 เสียขึ้น ไม่ควรจะได้ถือว่าเป็นความผิดของสมาชิก ข้าพเจ้าก็เห็นว่าหน้าที่ของ
 ราษฎรจะมีความผิดของผู้เลือกตั้งที่ไม่เลือกให้ใครคนใด ๆ เข้ามา หรืออย่างนั้นเป็น
 เป็นคน อีกประการหนึ่งในเรื่องนี้ ข้าพเจ้ามีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะ
 หมายความว่าสมาชิกของสภาบัญญัติกันไม่ควรจะได้เป็นผู้ที่เป็นผู้เลือกตั้ง เป็นผู้
 เดี่ยวๆ มีอิสระในการที่จะพูด ในการที่จะออกความคิดเห็น เมื่อเรา
 ได้มีบทบัญญัติได้จะทำให้สมาชิกนั้นเกรงกลัว มีความระมัดระวังตัว ไม่กล้า
 ในสิ่งที่ควรปฏิบัติตามที่ของผู้อื่น เพราะฉะนั้นก็เป็นเหตุผลหนึ่งซึ่ง
 เห็นว่าไม่ควรจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในเรื่องที่จะได้ ดังนั้นผู้ประพฤติ
 ผิดนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าถึงกับยอมจะลงโทษเองเป็นต้นว่าประพฤติผิดกฎหมายของ
 บ้านเมือง เกิดข้อราษฎรบ้างทดลองก็ เกิดทำผิดทางอาญาก็ ผู้หนึ่งจะต้อง
 ถูกลงโทษ เมื่อถูกลงโทษแล้วก็ต้องเสียคุณศัพท์หรือเรียกว่าผิดกฎหมาย
 คือหน้าที่เป็นสมาชิกอยู่เอง กฎหมายหรือตั้งคนนั้นขึ้นได้ด้วยตนเองและคนใด
 ประพฤติในลักษณะที่เสื่อมเสียในทางความนิยมมักขอ และเมื่อข้อไปข้างหน้า
 จะไม่เสียออกซึ่งจะไม่ได้รับความไว้วางใจอยู่เอง เพราะฉะนั้นไม่ควรจะ
 บัญญัติไว้ ข้าพเจ้าจึงขอเสนอแต่เพียงเท่านี้

๑๔.๓๗ น.

นายเพ็ชร ราชธรรมนิเทศ : เรื่องที่จะให้มีบัญญัติบทไล่ออก
ไม่น่าจะมีโดยเหตุผลที่ท่านพูดมาหลายท่านแล้ว แต่คิดว่าต้องมีบัญญัติอย่างไร
อย่างหนึ่งบ้างไว้ว่าที่นั่งของสมาชิกแต่ละท่านนั้นย่อมว่างลงในเมื่อไปรับตำแหน่ง
ของรัฐบาลหรือแม้ตำแหน่งได้รับตั้งจากรัฐบาล ตำแหน่งไปรับตั้ง
จากรัฐบาลทางศาลหรือว่าศาลตัดสินว่าการเลือกตั้งแล้วมารองผู้หนึ่งไม่เป็นไป
ตามกฎหมาย .....

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : นั่งอยู่ในข้อ ๒ อยู่ในข้อหลัง
ข้อว่าถึงทำให้เต็มเต็ม

นายเพ็ชร ราชธรรมนิเทศ : หรือว่าเมื่อศาลได้ตัดสินจาก
อะไรเท่านั้น

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : นั่งอยู่ในข้อ ๕ ที่เราจะพิจารณา
ต่อไป

นายเพ็ชร ราชธรรมนิเทศ : แต่การที่จะไล่เขาออกกรณีอย่าง
ที่กล่าวมานี้ เป็นเสรีภาพของการพูดได้เขาออกไม่ได้ เพราะข้อบังคับการ
ประชุมก็มีอยู่แล้ว ถ้าพูดไม่เหมาะเจาะประธานาจะสั่งให้ออกไปจากห้อง
หรืออะไรก็ได้ แต่การพูดเราจะไปห้ามไม่ได้ส่วนความประพฤติที่ศาลตัดสิน
ลงโทษ ตำแหน่งหรือที่นั่งนั้นก็ว่างลงทันที ก็เหมือนกันกับการไล่ออก
เหมือนกัน

นายอง ใจภักดิ์ : สำหรับข้าพเจ้าเห็นว่าต้องมี ๒ คน การที่
จะมีบัญญัติลงในรัฐธรรมนูญหรือไม่มีบัญญัติเป็นผลเสียหาย ๒ ประการ คือ
ประการที่หนึ่งถ้าเราไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ก็จะทำให้สมาชิกนั้น
รู้สึกว่ามีเสรีภาพเกินขอบเขตเข้าไปบางทีอาจจะทำให้กระทบการตั้งนั่งตั้งใคร
ไม่ครบไปได้อย่างเป็นต้น ก็หวังว่าเราจะบัญญัติลงในรัฐธรรมนูญก็อาจ
จะเป็นผลเสียหายได้ เพราะถ้ารัฐธรรมนูญของเราอาจจะแปรเขาไป ก็ต่าง ๆ

LIRT

ในท้องถิ่นภูมิภาค ของชาติ ซึ่ง จะ เป็น การ ทำ ให้ เสื่อม เสี่ย เกียรติ ศักดิ์ มาก กว่า สมาชิกสภาผู้แทนของเราต้องออกไปเพราะถูกไล่ออกก็ดี ผมขอให้เราก็คึกกัน ให้ คัด เลือ ก ชื่ อ น ว่า เรา คง จะ มี ญู นิ ต์ ไฉ่ หรือ ไม่ เรา จะ ต้อง คัด ให้ รั บ ขอบ เสี้ย ก่อน ถ้า เรา จะ ต้อง การ มี ญู นิ ต์ ไฉ่ เรา ก็ ต้อง หา วิ ชี เติ ก เขา นี้ ข่า พ เจ้ เปร ย บ นั มั เหมือน คาว ตอง คม เรา จะ ต้อง บั ง กั น ไม่ ให้ มี น มา มา ต มี เรา ได้ โดย การ หลีก มา ได้ ไฉ่ และ เมื่อ เรา ต้อง การ จะ ใช้ มี น มา ทำ การ พาด พัน ให้ เกิด ประโยชน์แก่ ประเทศ ชาติ แล้ว เรา ก็ จะ ชัก มา พาด พัน กับ ศี ตร์ ให้ พาย ัพ ไป ได้ แต่ ใน การ ที่ เรา จะ มี ญู นิ ต์ ไฉ่ หรือ ไม่ เรา ก็ จะ ต้อง มี เหตุ ผล ใน การ ที่ เรา จะ มี ญู นิ ต์ ไฉ่ นี้ เรา ก็ จะ ต้อง หา วิ ชี บั ง กั น ไฉ่ ที่ ต้อง ทาง คือ บั ง กั น มี ให้ คา บ นั น มา รั บ พัก ประหาร ประชาชน ใน ประเทศ ชาติ ของ เรา แต่ คง ที่ ทำ น ส มา ชัก ก็ ได้ พุ ค ณ ดั น นี้ ข่า พ เจ้ จะ ขอ พุ ค ณ ดั ก เด็ ก น้อย อย่าง เช่น ใน ประเทศ สวี ต เซ อร์ แตน ด์ เขา มี วิ ชี จะ ให้ ศี ตร์ แก่ รา ชย ู ร ใน การ เลือ ก ตัง คือ ส มา ชัก ที่ รา ชย ู ร ขวา เขา เลือ ก ตัง ขึ้น มา ถ้า รา ชย ู ร ใน เขต ดั ก เด็ ก ตัง เหล่า นี้ ไม่ พอ ใจ ส มา ชัก ของ เขา แล้ว เขา ก็ มี ศี ตร์ จะ เสนอ ญู นิ ต์ เพื่อ ให้ ส มา ชัก นั้น ออก จาก ส มา ชัก ภาพ ได้ ก่อน ถึง เวลา ที่ เขา จะ เขา ออก ตาม อายุ ของ สภา แต่ ใน การ นี้ เขา ก็ มี ข้อ ผุ ม ก็ เหมือน กัน คือ เป็น การ บั ง กั น ไม่ ให้ ประชาชน ทำ การ ลง คะแนน เพื่อ เป็น การ แลก ส กั น ได้ ซึ่ง ผู้ ที่ ได้ ก็ ต้อง ตาม ข่า พ เจ้ มา แลก ส กั น ได้ คือ ข่า พ จะ มี การ แลก ส กั น ที่ ได้ ที่ นั ง ได้ คือ เมื่อ มี การ เปร ย บ นั กั น ก็ ข่า พ จะ ให้ ออก เสี้ย ที่ ทน เมื่อ ได้ มี การ เสนอ ญู นิ ต์ นี้ เขา ไป แล้ว เมื่อ มี การ ลง คะแนน เดี ย งั น ถ้า คะแนน เดี ย งั น ไม่ ถึง ๑/๓ ของ ผู้ ที่ มา ลง คะแนน ทง หก คน แล้ว ผู้ กว ม ก น ลง ชี ย ให้ ออก นั้น จะ ต้อง เสี้ย ค่า ปรึ บ เป็น ราย ตัว บค ค ไป ข่า พ เจ้ เห็น คั ย ว่า ถ้า เรา จะ เขา อย่าง นี้ คั ย ว่า เรา คง จะ ให้ มี การ ให้ ศี ตร์ กั น แต่ ไม่ ใช่ ใน สภา นี้ ก็ จะ เป็น การ ไล่ออก กั น ใน สภา นี้ แล้ว ข่า พ เจ้ ไม่ เห็น คั ย และ อีก ประการ ทง ที่ เรา จะ ไป เชน น ไฉ่ เชน น ข่า พ เจ้ เห็น ว่า คง จะ ลง ใจ ว่า ส มา ชัก ดั น ส ดั ก ภา ลง เมื อ เป็น ชี เร อ น กุ ค กั น หรือ อู่ ไร ๆ

ก็ตามนี้ เราควรจะไปได้ ใด ที่หลัง แต่สำหรับในทันทีเราเห็น เท่านั้น เท่านั้น.

หลวงประยูรวงศ์นิสิตสาร : ข้าพเจ้าประหลาดใจว่าสมาชิกไปกันใหญ่ พุทลุงราษฎรของผู้แทน ผู้คิดว่าควรจะมีบทบัญญัติ ว่าสภาได้สมาชิก เพราะ เหตุประพฤติก่อความเสียหายหรือไม่ หมายความว่าประเด็นที่ว่าสภาลงมติรับได้ สมาชิกสภาผู้แทนเห็นว่าเสียหายหรือไม่ ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องกันสำคัญ ออกไปรายไปนอกประเด็นว่าราษฎรมาลงมติแทนของตัวนอกประเด็นไป ส่วน ทามหนึ่งที่ว่าสมาชิกเกิดขาดคุณสมบัติ ก็ถ้าขาดคุณสมบัติแต่ก็ออกจาก สมาชิกภาพไปในตัว ไม่ใช่สภาลงมติไล่ออก ทั้งนี้เพราะประเด็นที่ว่า จะ ให้อาณาสดานสมาชิกได้สมาชิกซึ่งประพฤติก่อความเสียหายหรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่า โดยรูปร่างสัณฐานไม่ใช่สตรี ไม่ใช่สมาชิก ซึ่งคนเข้ามาเป็นสมาชิกนั้น โดยอาศัยการสมัคร แล้วกรรมการยอมรับคือเท่ากับ สมาชิกที่มีอยู่ด้วยยอมรับ คนนั้นเข้ามาและโดยทั่วไปไปสมัครหรือสมัครต่าง ๆ ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อ ความสามัคคีการตั้งกรมตั้งกระทรวงอะไรเหล่านี้หรือการก่อกำเนิดปฏิบัติขึ้น เพื่อ ความคุ้มครองสมาชิกไม่ให้ทำ ความประพฤติก่อความเสียหาย คดีปลาทองเคยฉกฉวยเรื่อง สภาไม่ใช้เรื่อง สมาชิกการตั้งกรมตั้งกระทรวงสามัคคี ตรงกันข้ามถ้ามีความสามัคคีไม่เท่าไร บางทีก็ตีเหมือนกันเราเห็นได้เมื่อพรรคฝ่ายซ้ายสนับสนุนกันแต่คงในคดีเราต้องการความเห็นต่าง ๆ กัน และสภาข้าพเจ้าเห็นว่าสภา ต้องมีมติหลายประเภท และจะเอาคนมามากในสภานั้นเองมาตัดสินว่าคนไหนมีความเสียหายมาให้สภาแต่ไม่มีขอบเขตของความประพฤติก่อความเสียหาย ทั้งน หมายความว่า ทั้งนอกและในสภา อาจจะเป็นไปตามนิสัยใจคอของเขา หรือ ความอารมณ์ ของเขาในบางกรณี แต่ไม่ใช่หมายความว่า ความ ประพฤติ ก่อความเสียหาย การกันเหล่านี้เขาตามถนนซึ่งมองแต่ดูแต่เสียหายอย่าง ชัด ในเรื่องเกียรติ แต่คุณหนึ่งท่านอื่นต่างถนน รุ่งชนอนอื่นหนึ่งมาทำประ โยชน์

ให้สภาได้มีบุคคลมีดังนี้ ตั้งและเลือกในตำแหน่งเขาอาจมี ด้านความประพฤติอาจ
 จะไม่เหมาะต่อราษฎรหรืออาจเลวก็มา เพราะว่าคุณค่าของเขาจะเป็น
 ประโยชน์แก่ประเทศชาติมีความประพฤติจะเลวอย่างไรก็ตาม ที่ท่านมหา
 เกษมฯ ได้กล่าวถึงว่าเคยมีรัฐธรรมนูญบางประเทศได้มีการได้สมาชิก แล้ว
 สมาชิกคนหนึ่งชื่อนามสมัคร ได้ชื่อ ๓ ครั้งนั้นคือของกษัตริย์เอง รัฐธรรมนูญ
 อังกฤษ ไม่ได้เขียน เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นธรรมเนียม ประเพณีที่ได้ปฏิบัติ
 กันมา กฏครั้งหนึ่งได้มีการได้สมาชิกเหมือนกัน เพราะสมาชิกเหล่านั้น
 ประพฤติดีเสมอเกียรติ และได้ออก ๆ จริง ๆ ๓ ครั้งแล้ว รัฐสภาที่ย่อมเห็น
 และเชื่อถือเป็นประเพณี ไม่ได้สมาชิกออกอีก ข้าพเจ้าว่าเหมือนปราชญ์ของไทย
 ก็ที่ข้าพเจ้าว่าเมื่อครั้งนั้นคนควรจะใช้เฉพาะดังคมหรือสโมสร แต่ในเรื่อง
 รัฐสภาตั้งไม่ใช่ปราชญ์องค์อื่น เมื่อใครประพฤติดีเยี่ยมก็ตั้งขึ้น
 เอง หรือในเขตที่เขาเลือกตั้งนั่นเอง หาได้มีความเสื่อมเกียรติมาสู่
 รัฐสภาไม่ ถ้าเรามองในแง่จะทำความเสื่อมเกียรติคือรัฐสภาแล้ว ข้าพเจ้า
 คิดว่ามันไม่มีกฏเกณฑ์อะไร เพราะว่ามีผู้ที่เป็นสมาชิกนั้นย่อมได้รับความ
 วิชาพิเศษ วิจารณ์ ถกต่างกถัน ไม่ว่าจะจากประชาชน หรือหนึ่งตั้งพิมพ์ก็ตาม
 เพราะฉะนั้น โทกเข้มแข็งเพียงใด ก็ย่อมจะได้รับความวิพากษ์วิจารณ์เท่านั้น
 การวิพากษ์วิจารณ์นั้น บางทีก็โดยชอบเขตไปแล้วคนที่ไม่รู้อะไร ก็น่าเขาว่า
 เป็นทวนขวายกาไป บางทีเขาอาจจะใช้ถ้อยคำแข็งหรือขยิบคายบ้างตาม
 นิสัยของคนเรา แต่ว่าในสาระแล้วเขาอาจจะถูกก็ได้ เราจะเขาอะไรเป็น
 เสร็จคดีสิ้น และจะเอา ประโยชน์ หรือความประพฤติ ของเขา แล้วหรือ
 ประโยชน์ได้เสียแล้ว ข้าพเจ้าว่ามีราษฎรปลงใจที่จะเลือกสมาชิกคนหนึ่ง
 เข้ามาในสภาเป็นตำแหน่งของเขา เขาจะมาแสดงอะไรในสภาก็ดี หรือชกสภา
 กิติ ให้ราษฎรเป็นผู้ตัดสิน ไม่ใช่สภามาตัดสินเสียเอง แต่ในการที่จะให้
 สภาลงมติได้ประชามันแล้ว ถ้าพูดถึงทางปฏิบัติแล้วไม่มีอะไรนอกจากกฎ
 อกฎปรายว่าสมาชิกนั้นเสื่อมเกียรติอย่างไรและไม่เสื่อมเกียรติอย่างไร เราไม่มี

การพิชิตผู้รื้อฟื้นโดยชาวตะวันตกได้ เพราะฉะนั้นก็ย่อมจะถือว่าถูกต้อง
 ร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือปราศจากข้อสงสัยได้เสียแล้ว ศาลหากโดยคนใดไม่
 มีอำนาจมาเรียกผู้เกี่ยวข้องอีกประมาณ ๒ คือเจ้าคุณ ศีวธรรมราชบอกว่าจะเรา
 อาจมีมติให้เสียงว่า ๓ ใน ๔ หรือ ๔ ใน ๕ เท่านั้น ข้าพเจ้าว่าอาจอ้างเท่าไรก็ยัง
 เดือดงเต้านั้น เป็นคนจำนวนมากหรือมีคน มีเกอติบเกอคนร่วมหัวเดินคนๆ
 เคียวแล้ว นนิงรายจากที่สุด ถึงแม้ข้าพเจ้าว่าอาจอ้างเท่าไร แม้จะอ้าง ๘๘%
 ข้าพเจ้าว่าอันตรายอยู่นั่นเอง โดยอาศัยหลักอันนั้นว่าข้าพเจ้าไม่ถือว่าสมาชิก
 รัฐสภาเป็นปลาช่องเดียวกับกันทำงานของสมาชิก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า
 ไม่ควรมีข้ออ้างเด็ดขาดในการที่จะมีการจับได้สมาชิก

๑๙.๔๘ น.

หลวงองค์กลางรักษ์ : กระผมรู้สึกว่ามีคนเป็นเรื่องรอบขึ้นเกินไป
 ถ้าหากว่าศาลลง ใจใน รัฐธรรมนูญ ให้เป็นการจับได้สมาชิกรัฐสภา ท่าน
 สมาชิกผู้ขาดได้ผู้หนึ่ง ท่านเห็นว่าควรจะได้ทราบบทบัญญัตินี้ได้ ซึ่งกระผม
 ไม่เข้าใจ มันกลายเป็นการคุกคามของตัวเอง เมื่อท่านเหล่านั้นไม่มี
 เคยใน รัฐธรรมนูญว่าควรระวังอย่างนั้นระวังอย่างนั้น นั่นก็เป็นกระดง
 อยุ่แล้ว ไม่มีความจำเป็นอย่างไรในการที่จะไปตราไว้ใน รัฐธรรมนูญ และ
 สมาชิกสภาเข้ามาคัดค้านนั้น ราษฎรไม่ได้เป็นคนเด็กน้อยแล้วไม่ได้ตก
 ง่าย ๆ เป็นการคดีที่เสรีภาพในทางการเมือง ของประชาชนอย่างใหญ่หลวง
 ที่เกี่ยวข้อง และขอท่านดำเนินยกอำนาจนั้น ก็ว่าท่านผู้ดังกล่าวมีเกียรติ ใคร
 เป็นคนเด็ก พระมหากษัตริย์ ถ้าหากว่าสภาได้จะเป็นการกระหมกกระเทือน
 ถึงพระบรมเชษฐาภพหรือไม่ว่า โปรดได้ระมัดระวังขึ้น กระผมมีความคิด
 เห็นอย่างเด็ดเดี่ยวว่า ไม่มีความจำเป็นอะไรเลยที่เราจะตราเอาไว้ใน รัฐ
 ธรรมนูญฉบับแรก แม้จำได้ว่า มีในบทบัญญัติอันนั้น ผลปรากฏเป็น
 อย่างไร ก็ได้สมาชิกมีเกียรติคนหนึ่งออกไปโดยเหตุผลไม่สมควร เหตุอัน

LIRT

ไม่เต็มควรที่เคียว ก็ออกฉันทร ๆ แห่งปากกล้านคเคียว แล้วถูกไล่ออก เพราะเรื่องการเมืองเป็นเรื่องรุนแรง อย่าว่าคนขับได้สมาธิเลย ถึงกับ ขิงเข่าก้นก็เคยปรากฏอยู่แล้ว ขอให้ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายได้โปรด ระลึก ได้โปรดระมัดระวังให้จงหนักในเรื่องนี้ และกระผมเห็นอย่างแน่นอน ว่าที่เราเบียดโอกาสให้ขับไล่ออกไปจะเป็นช่องทางให้เกิดเหตุจลาจลเกิดขึ้น ถ้าหากว่าพรรคโคพรรคหนึ่งรวบรวมเสียงข้างมากไว้ ๓ ใน ๕ หรือว่า ๔ ใน ๕ จะยกอะไร ถ้าแม้ทำตัวไม่เป็นรัฐสมชารมณณ์ก็อาจจะรวมตัวกันไปได้ง่าย เหลือเกิน คือว่าอย่างที่ปากคตองดำรงเคียวนี้ ใครเขาไปเป็นบ้าทุกคน ทั้ง ๆ ตัวเองบอกว่าเป็นบ้า คนกตมเห็นว่ามันบ้ากว่าไม่บ้ากว่า ในที่สุดก็บ้า เรื่องนี้เป็นอย่างนี้ พวกมากตกไป คณะรัฐมนตรีจึงให้มากที่สุด กระผม เห็นว่าเป็นเรื่องเสื่อมเสียเหลือเกินในการที่จะขับไล่สมาชิกรัฐสภาออกไป นอกจากจะเป็นการกีดกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเป็นการกระทบกระเทือน ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บางท่านได้บอกว่ายุโรปอเมริกาอะไร เราได้ ฉางเขาไว้ การที่เราไปไล่ออกเขา มา ทำไม่ไม่พิจารณา อนุมัติว่าเขา จะเหมาะหรือไม่เหมาะก็ได้สำหรับประเทศไทยผมก็รู้สึกว่าเขาจะมีหรือไม่มีก็ได้ เรื่องต่อไปไม่ว่ายุโรปอเมริกาไว้อเมริกาอะไรเราเข้ามา ข้าพเจ้า เห็นว่าถ้าเราจะต้องยึดเอาคตินั้นนี้ในการที่เราตราเอาไว้ก็ขอรับมาแล้วก็ท่านผู้ ทรงคุณวุฒิหนึ่งบอกไว้ในอังกฤษเขาได้ออก ๓ ครั้งแล้วก็ได้มา ๓ ครั้งนี่เป็น การเสื่อมหรือความเจริญในที่สุดเสียเกียรติของสภา

๑๔.๕๓ นาฬิกา

พระยาปริยัติวิธานอุปสมถ์ : ข้อที่เราจะให้มีบัญญัติให้สภาได้สมาชิ กออกหรือไม่ ตามที่ได้อ่านทั้งต้องสภาคือผู้มีสภาและสภาผู้แทนต่อไปบอก ว่าเพราะเหตุเสื่อมเสีย ทั้งข้อต้นควรจะพิจารณาเสียก่อนว่าเหตุที่จะได้ ออกนั้นเสื่อมเสียอย่างไร เสื่อมเสียตัวเขาเองอย่างหลวงประยูรวงศ์ ว่าหรือ

เดือนเดียวแต่ถ้า ข้าพเจ้าไม่เหตุผลพิเศษมากมายอะไรนอกจากคืออย่าง
 ตอนมณฑลเซินท้วงมีเกิดมีตายนี่เข้ามาให้ออก ข้าพเจ้าไม่เถียงอย่างหลวง
 ประกอบว่าถ้าสภาผู้แทนสภานิติบัญญัติไม่ใช่มติจริง แต่ว่าถ้ามีใครทำผิดเช่น
 อย่างเจ้าคุณศรีธรรมราชว่าข้าพเจ้าจะไม่โทษแน่ ทั้งนี้จะให้มติขอมติบัญญัติว่า
 ให้สภาผู้แทนสภาผู้แทนให้ท่านไปกระดัดตั้งว่าวุฒิสภาพระมหากษัตริย์ ทรง
 แต่งตั้งแล้วสภาผู้แทนให้ราษฎรตั้งที่สมัครกันอยู่นั้นซึ่งอย่างหลวงประกอบว่า
 ทั้งนี้ไม่ใช่สมาชิกเพราะว่า การตั้งไม่ใช่กรรมการเขา รมันผู้ไป สมัครในสมาชิก
 กรรมการเขารับเอาไว้แต่ที่ทางท่านบอกอย่างไม่จำเป็นก็มีข้อบังคับให้ได้ออก
 อย่างเจ้าคุณศรีภักย์ ว่า เพราะว่ามีห้ามมีอยู่แล้ว ทั้งนี้เปรียบบทห้าม
 และข้อที่จะได้ออกข้าพเจ้าก็ว่าเขากันไม่ได้ บทห้ามเขาไม่ได้ แต่คนที่ไม่เป็น
 อย่างนั้นมาเป็นวุฒิสภาข้าพเจ้าเห็นหลายคนเปลี่ยนได้ เปลี่ยนหัวเปลี่ยน
 สภาพอจะตั้งได้ก็ด้วยเพราะมาเป็นวุฒิสภาหรือเป็นสภาผู้แทนเปลี่ยนได้ เปลี่ยน
 ได้หลายอย่างเปลี่ยนเป็นคกได้หรือขอกได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าความที่กระได
 ออกแล้วสำหรับในการที่จะได้ออกให้มีคะแนนเสียงมาก ๆ อย่างที่เจ้าคุณศรี
 ธรรมราชว่าข้าพเจ้าไม่มีเรื่องนายอินทรา ๆ คะแนนอย่างไร แต่ก็ได้มีบทได้
 ออกได้แล้วต้องคะแนนเสียงเยอะ ๆ แต่สำหรับวุฒิสภาที่เตรียมทำมาแต่ที่ว่า
 ท่านอย่าลืมว่าพระมหากษัตริย์ตั้ง แล้ววุฒิสภาโดยคะแนนเสียงเยอะ ๆ แล้ว
 ข้าพเจ้าเชื่อว่าพระมหากษัตริย์คงจะไม่รังษัดรังษองอะไร เพราะเวลานั้น
 ท่านคนเดียวท่านก็เห็นว่าคนนั้นดีแล้ว อย่างเช่นการรับรองตามห้างเวลานั้น
 เรากันเห็นว่าขณะนั้นคนนั้นดี แต่ต่อไปอีก ๓๐ วันคนนั้นก็กลับทำเสียไปได้นั้นได้
 การที่ทรงเลือกไปแล้วแต่สภามาเห็นโดยคะแนนเสียงมาก ๆ ว่าคนนั้นใช้ไม่ได้
 ทำเสียหยาบเป็นทนายเชื่อว่าพระมหากษัตริย์คงจะไม่รังษัดรังษองอะไร เพราะ
 เวลาท่านตั้งท่านก็เห็นว่าคนนั้น ไม่เหลวไหลอะไร ผู้แทนราษฎรเห็นเหมือนกัน
 เวลาที่ราษฎรเรารับเลือกมาเขาก็ไม่เห็นว่าเป็นคนนั้นเสียหยาบ แต่เวลาเขามาลง
 คนนั้นทำเสียหยาบ เขาก็คงไม่ทำอะไรเช่นเดียวกับพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้า

เต็มที่แม้จะพยายามกายเท่าใด ๆ ก็หาคิดได้ สภาหรือผู้พิพากษาไม่ห้าม ศาลไม่ห้ามแม้ผู้พิพากษาบางคนตัวสั้นคนไม่โตแค่นี้ประเด็นช่วยไม่ได้คือข้อพิง แต่ในประเด็นความหยาบของพิง ก็คือหมายความว่าการคิดจะอยู่ในประเด็น ทนความเสื่อมทรามอย่างนี้ต้องเป็นความเสื่อมทรามที่ร้ายแรง เสียจะแนบโหดก็ตั้งเป็นเสียงที่มากเหมือนอย่างพระยาภิรัตธรรมราชวโรดมจะได้ออกได้

๑๑.๑๑ น.

เลขาธิการสภาข้าราชการ : ควบคุมข้อให้ไล่สมาชิกออกได้ ทั้งสมาชิกสามัญและสมาชิกวุฒิสภา ผมนึกว่าสมาชิกของสภาต้องมีระเบียบวินัยไม่ใช่เรามีเสรีภาพแล้วจะไร้เสรีภาพเกินขอบเขตนี้ ทุกคนควรจะมีขอบเขตนี้ แต่การเถรเถียงว่าประเทศไทย คือเมืองนอกก็มาแต่ของจริง ๆ ผมจะขอทราบเรียน แต่ในชั้นนี้ผมคิดว่าถ้าเราไม่มีขบวนการเช่นเดียวแล้วจะไม่ถึงที่ค่อยถึงจุด แต่ถ้าไม่กำหนดแล้วจะไม่ทำอะไรให้สมาชิกต้องคิดสมาชิกเข้ามาในสภาต้องยอมรับข้อตั้งของรัฐมนตรีว่าการ เถรเถียงว่าจริง ๆ เขาตั้งอย่างเมืองนอกบางแห่ง ถ้าเราไม่มีแต่เราจะเสียใจ นี่เป็นข้อตั้ง

ที่นั่นท่านบอกว่ามีบุคคลต้องห้าม เรื่องนี้บุคคลต้องห้ามเราไม่ต้องการบุคคลอย่างนั้น แต่เป็นเรื่องส่วนตัวซึ่งมีความประพฤติอะไรพิเศษซึ่งสมาชิกทั้งหมดทนไม่ได้ มีการนิยมนั้น มีอะไรต่าง ๆ ทำให้ชี้แจงการดำเนินการประชุมของสภาอะไรต่าง ๆ นานา ๆ ซึ่งถ้าท่านจะลงมติมอบให้กรรมการไปเรื่องรายละเอียดนั้นก็จะดีกำหนด ทนที่เกรงใจว่าพรรคการเมืองจะเข้มแข็งนั้น ผมนึกว่าจะเข้าใจผิดก็มีพรรคการเมืองแล้วจะไม่เข้มแข็งคนที่ชอบบอกว่า โดยเหตุนี้ผมไม่เข้าใจว่าคนหนุ่มสาวจะรักกันคนน้อย แล้วสภานั้นก็ไปออกกฎหมายก็คิดกันก็ทำได้ แล้วท่านเราไม่เข้าใจสภาได้อย่างไร คือให้มีเสียงข้างมากคือเราเห็นเพียงในการไล่สมาชิกออกนั้น ๓ ใน ๔ หรือ ๕ ใน ๕ ที่ท่านกลัว อาจกำหนดความผิดเขาตามขอบใจสมาชิกก็ได้หรือก็ได้

LIRT

อย่างนี้อีกทีคือ เป้าถ้าหากว่าสภาพอย่างนี้แล้วสภาของชาติก็ไม่ทำอะไรเลย ถ้าอย่างนี้การพูดอย่างนี้ว่าประชาธิปไตยมาเร็วเกินไปสำหรับประเทศไทย แต่ผมไม่เห็นด้วย ผมคิดว่าสภามันเหตุผลไม่ใช่ได้คนออกง่าย ๆ แล้วที่อ้างถึงองค์กฤษฎีกาจริง องค์กฤษฎีกาได้เคยกลับมา ๓ ครั้ง แต่ผมจำไม่ได้ขอโทษถ้าจำผิด ผมจำได้เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้คนออก การได้เพราะคนไม่ไหวถ้าปล่อยให้การทำงานของงานคงจะล่าช้า การไม่เคารพขงบังคับทำความเสียหายเหล่านี้ อาจจะไม่มาก็ได้ แต่ใครประกันได้ว่าจะไม่ มีผมเกรงว่าถ้ามันเกิดโตเข้าสภาแต่มีพวกกันว่านักเลงโตไม่เป็นไร ในเมื่อมีคะแนนเสียง ๓ ใน ๕ หรือ ๕ ใน ๕ ผมไม่เข้าใจ ด้วยเหตุนี้ผมคิดว่าถ้าไม่มี สภาออกกฎหมายศักดิ์สิทธิ์ด้วยเสียงข้างมากเพียงเสียงเดียว แล้วอีกเพราะเหตุใดแล้วจึงจะได้สมาชิกออกไม่ได้ ก็เมื่อมีเสียง ๓ ใน ๕, ๕ ใน ๕ แล้วอีกมากพอสมควรแล้วเราไม่น่าจะเป็นห่วงในเรื่องนี้ ก็เป็นการที่สภาเตรียมพร้อม ไม่ใช่ว่าการเลือกตั้งคนนั้น คือ การเลือกตั้งคนเข้ามาเป็นผู้นำแทนแล้วก็มีเพียงอย่างเดียวส่งคนคืนราษฎร ราษฎรเขาเขาเข้ามาอีกก็เป็นผู้นำเขารับรอง ถ้าไม่มีบัญญัติไว้เสียเลยไม่มีอีกทางที่จะส่งสมาชิกต่อชีวิตของการทำงานของชาติให้ล่าช้าหรือทำ นิดแชนในทางที่เสื่อมเสียแก่สภาต่าง ๆ แล้วก็จะเป็ประชาธิปไตยอย่างขนาดที่หน้าเสียตายว่าให้ราษฎรเลือกตั้งแล้วเวลาเลือกตั้งก็เห็นบ่อย ๆ ย้ำคือออกไปอะไรไป แล้วคือไปจะประพฤติเสื่อมเสียก็ได้ เพราะคนเราอาจจะเปลี่ยนแปลงความประพฤติได้ง่าย แล้วทำไมจึงไม่มีอีกทางที่จะให้ราษฎรเห็นอย่างนั้นเป็นอันดับที่ช่วยเขาหรือไม่เขา ถ้าไม่มีบัญญัติได้ส่งสมาชิกออกได้แล้วอีกเท่ากันทำไมให้ราษฎรคิดว่าคนที่ได้ลงถนนนี้คิดหรือไม่ดี คือให้ราษฎรเป็นผู้ตัดสินด้วยบางเวลา เขาเคยมีตัวอย่างที่คิดหรือไม่คิดมาแล้วสมัยที่ผมอยู่ พวกผมไม่คิด ถ้าเป็นจริงก็เป็นประชาธิปไตย แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีรัฐบาลไหนกล้าได้ส่งสมาชิกเพราะพูดรุนแรง โดยเหตุที่ผมไม่เห็นว่าจะมี ถ้ารัฐบาลมีแผนแล้วทำไมจะให้ส่งสมาชิกเพราะเจ้าจะออก ก็ให้ไปกดแล้วก็มีอะไร ไม่มีเลยทำไมจึงกลัวในกฎที่

LIRT

ได้สมาชิกสภาผู้แทนออก ทำไมจะกวดออกกฎหมายถ้าเรารับรองประชา
 ชินไทยต้องไว้ใจกันบ้าง ของอย่างนี้เป็นของดำมาก ผมไม่เห็นเป็นทองถ้า
 ไม่มีก็ได้ออกแล้วที่บอกดำดำมีว่าได้สมาชิกออกสมาชิกจะกลัว สมาชิก
 คนนั้นไม่ควรจะเป็นสมาชิกดีกว่า ถ้าไม่มีบทไล่ออกจะเป็นที่น่าเสียใจเพราะ
 ไม่มีทางใดเลยที่จะให้สมาชิกที่ไม่ดีออก ถ้าข้าพเจ้าที่ชั่งชั่งนี้ต้องกล้าจะเป็น
 อย่างไม่เป็นต้น ถ้าใครคิดว่าถ้ามีบทบัญญัติไล่ออกแล้วผลดี ข้าพเจ้าคิดว่า
 คนนั้นไม่ควรจะได้คือของออก เสียชื่อเสียงเสียไม่สมควรมาสมัครเป็นต้นเลย
 แล้วผมคิดว่าไม่มีสมาชิกคนใดกลัวรัฐบาล ผมคิดว่าถ้ามีบทบัญญัติแล้ว
 รัฐบาลจะได้ออกต้องมีโครงการอธิบายอย่างเบ็ดเสร็จ สมัย ๕๐ จะเหมือน
 สมัยก่อน ๆ หรือไม่ ถ้าไม่จริง ๆ แล้วคิดว่าที่จะเบ็ดเสร็จเลยแล้วท่านบอกว่า
 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ๆ ที่เราแก้รัฐธรรมนูญเรามีอีกทางที่จะสั่งให้ราษฎร
 ว่าคิดหรือมีคำสั่งหนึ่งข้อพิมพ์เขาไปลงเวลาเขาไปลงแล้วราษฎรเขาอยู่ในเขต
 เลือกตั้งเขาก็คิดกันได้ว่าคนอย่างนี้จะควรเลิกออกหรือไม่แล้ว ราษฎรต่อไป
 แก่ต้องมีความรู้แก่ก็ควรว่าคน ๆ นั้นเอามาได้แล้วโดยเหตุผลข้าพเจ้าเห็น
 การไล่ออกไม่เป็นการระคายประชาชนไทย เพราะเหตุว่าเสียงผู้คัดค้านอยู่ที่
 ประชาชนไทย เบ็ดเตล็ดให้สภาตั้งคนบางคนที่เขาน่าแล้วไม่หักใจจน
 แทนประชาชนให้ตั้งกับคนไปโดยเหตุนี้ท่านประธาน ฯ ข้าพเจ้าเห็นว่าเราควรมี
 บทบัญญัติกำหนดไว้ ส่วนรายละเอียดไม่มีบทบัญญัติกำหนดไว้ผมขอให้
 กรรมาธิการไปคิดให้มันทางออกได้ ไม่ใช่ทำให้ออกได้ตามข้อใจ ผมเห็นว่า
 ควรจะมีบทบัญญัติได้ไว้

๑๕.๑๐ ๓.

ร.ท. สัมพันธ์ ชันชะชงนระ : กระผมมีความยินดีที่จะออก
 เล็งกันไปนบทในเรื่องที่เป็นเรื่องใหญ่ คือในเรื่องของกบฏ คำว่ากบฏ

หรือ ไม่แล้วของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมกล้ายืนยันแทนสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรทุกคน แม้แต่สมาชิกวุฒิสภาถึงในเรื่องนี้ว่ากลัวหรือ ไม่กลัว
ผมว่าไม่มีใครกลัว ก็ได้รับรองกันแล้ว ก็ว่าถูกราษฎรทุกศรีต่างหาก ผม
ขอพิสูจน์ว่าในสภาที่ผ่านมาแล้วเราได้ประชาธิปไตยมานานกระทั่งมีคนก็ยังไม่
ปรากฏว่ามีผู้แทนคนใดประพฤติชั่วร้ายที่จะได้ออก กระผมกล้ายืนยัน เพราะ
ฉะนั้นผู้แทนที่เราได้เลือกกันมาแต่เป็นเวลา ๑๕-๑๖ ปี ได้พิสูจน์ตัวเองแล้ว
ว่าไม่มีความผิดที่จะได้ออกสักคนเดียว แล้วเราทำไมจะไปตราไว้ในรัฐธรรมนูญ
เป็นการเสื่อมเสียเปล่า ๆ ผมเห็นว่าอย่างที่น่า เมื่อหน้าเต็มแล้วเราก็
ไม่ต้องตกน้ำได้ อันใดก็ เราตราไว้ในรัฐธรรมนูญว่าการได้สมาชิกออกได้
ก็หมายความว่าสมาชิกสภาของไทยประพฤติเสื่อมเสียจะต้องตราไว้ในรัฐ
ธรรมนูญฉบับนี้หรือรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๓ แล้ว การแก้ครั้งนี้
ก็เป็นบทบัญญัติที่เขาไปอย่างอื่น ทั้งนี้เขาก็ว่าผู้แทนเมืองไทยเดี๋ยวนี้
ถึงกับต้องตราไว้ในรัฐธรรมนูญถึงอย่างนั้น ทั้งนี้สมาชิกผู้แก้ไข
ได้กล่าวว่ามีแต่จะไม่ตราลงไปแต่จะคงร่วมกันว่าประชาธิปไตยนี้มาเร็วเกิน
ไป กระผมกล้ารับประกันและเชื่อว่าทุกคนที่มีอยู่ในตอนนี้ประชาธิปไตยของเรา
ได้มาเร็วเกินไป เรือคนกระทั้งจะโง่ตามเกือบไม่ทัน

ทั้งเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็หมายความว่า ถ้าเมื่อปล่อยให้ประชาธิปไตย
ไปเร็วเช่นนี้ การใช้อำนาจจากสภาผู้แทนราษฎรใหญ่กลุ่มน้อยก็มีได้ ผมเชื่อ
ว่าไม่มีใครกล้าปฏิเสธว่าเป็นการช้าเกินไป นี่เป็นเรื่องใหญ่ ด้วยเหตุ
กระผมเห็นว่า ในสมัยผู้แทนของเราที่ได้ออกกันมาแต่เป็นเวลา ๑๖-๑๗ ปี
ไม่เคยปรากฏว่ามีความประพฤติชั่วร้ายจะต้องได้ออก กระผมจะขอกล่าว
ขอโทษคุณอื่นทว่า ที่ถูกได้ออกครั้งนั้นก็ถือว่าขอให้ออกคำสั่งจากบัญญัติคือ
เท่านั้นเอง ไม่ใช่เรื่องใหญ่ ๆ เรื่องเล็ก ๆ ที่ถูกได้ออก แต่ก็ไม่มีความถึง
เคียงกัน ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าไม่ควรเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างเด็ดขาด

LIRT

๑๕.๑๒ น.

พระยาศรวิสารวาท : คือที่เราตกลงกันอยู่ ๒ ประเด็น คือว่า
 ควรกำหนดหรือไม่ควรกำหนด ที่ว่าไม่ควรกำหนดนั้นก็เพราะเหตุที่ว่า
 จะมีภัยในทางสภา คือรวมหัวกันได้ออก ส่วนที่ว่าควรกำหนดก็เพราะเกรงว่า
 สมาชิกอาจจะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ที่ที่เราควรพิจารณาคำว่าทั้งสองอย่างนั้นทางที่จะแก้ไขได้ สมมติ
 ว่าสมาชิกประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงแล้วเราจะไปกำหนดได้อย่างไร คือต่างกัน
 ก็มีความคิดต่างกันว่าจะอย่างไรร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง อย่างไรหนักเบา
 แก้สถานการณ์หรือ নয় ส่วนที่เพิ่มเติมแก้สถานการณ์ทำให้การพิจารณาของ
 สภาเพิ่มเติม คือการประชุมสภาเสียไปด้วยหรือไม่ ถ้าตั้งสมาชิกมากระ
 ในสภาประชาชนก็มีสิทธิให้ตำรวจจับออกไป การประชุมของสภาก็คงดำเนิน
 ไปอย่างเดิม ก็เป็นการแก้ไขในตัวแล้ว เท่าที่เป็นมาเดอกเห็นว่าเป็นอะไร
 ร้ายแรง อย่างนั้นแล้วแม้จะมีการกระทำร้ายแรงเราก็มีเครื่องมือที่จะแก้ไข
 อย่างนั้นแล้ว ก็ทำไมเราจะกำหนดให้มากมาลงได้ ส่วนในทางที่ว่าพวก
 สมาชิกรวมหัวกันหรือรัฐบาลช่วยกันรวมหัวกันได้สมาชิกคนใดคนหนึ่ง อย่าง
 นั้นเป็นมาได้ชั้นหนึ่งแล้ว แล้วเราจะรับรองไม่ได้หรือมันจะเป็นไม่ได้ ที่ว่า
 ในขณะนี้เรารับกันอยู่แล้วว่า ใครเดออกหรืออะไรอย่างนั้น มันเป็นไม่ได้
 ซึ่งเป็นแล้ว เราจะไม่อะไรแก้ไข ซึ่งเป็นอย่างนั้นแล้ว อย่างหนึ่งจะมีขอ
 กแก้ไข อีกอย่างหนึ่งเป็นขออย่างร้ายแรงแก้ไขไม่ได้เลย จะขออย่างไหน
 อย่างนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าเราไม่ควรกำหนดได้ เมื่อเราไม่กำหนดได้ก็จะเป็นการ
 ดันมันเส้นเรืภาพของประชาชนนั่นเอง แต่ถ้าควรกำหนดก็มีเครื่องมือ
 จะตัดสินได้ จึงเห็นว่าในรัฐธรรมนูญไม่ควรกำหนด อีกข้อหนึ่งกำหนดเรา
 ว่าในข้อกฎหมาย คือว่า ๓ ครั้งสภาขอมได้ออก และ ๓ ครั้งประชาชนก็ได้
 ถกขึ้นมา ๓ ครั้งในที่สุดก็ยอม แต่เมื่อเรารู้ว่ามันจริง แต่ไม่ใช่ได้ออก เรา
 ออกเอง.

LIIRT

๑๕.๑๕ น.

นายเทพ ไรตินุชิต : ข้าราชการเสนอให้ลงมติ ผู้ใดเห็นด้วย
ไปรษณียบรรจง

มีสมาชิกไปรษณียบรรจง

ขุนประเสริฐศุภมาตรา : ข้าราชการเปิดอภิปรายต่อไป

มีสมาชิกไปรษณียบรรจง

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายต่อไป โปรดผู้มีช
สมาชิกที่มี ๖ คน

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดเห็นว่าควรลงมติได้แล้ว โปรดผู้มีช
สมาชิกที่มี ๑๘ คน

ประธานสภา ฯ : เป็นอันว่าลงมติ ในประเด็นที่ว่าควรจะมี
บทบัญญัติให้สภาได้สมาชิกประพฤติก่อมลทินหรือไม่ ผู้ใดเห็นว่าควรจะมี
บทบัญญัติเช่นนี้ โปรดผู้มีช

ขุนประเสริฐศุภมาตรา : ก็ขอถามว่ามีในรัฐธรรมนูญอาจจะมี
ในพระราชบัญญัติเลือกตั้งที่ระบอบนี้ก็ได้

ประธานสภา ฯ : นี้พิเศษเฉพาะในรัฐธรรมนูญ ผู้ใดเห็นว่าควร
จะมีบทบัญญัติให้สภาได้สมาชิกออกได้ โปรดผู้มีช

สมาชิกที่มี ๔ คน

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดผู้มีช

สมาชิกที่มี ๒๔ คน

ประธานสภา ฯ : เป็นอันว่าไม่กำหนด ขอไปเรื่องจะควรมีบท
บัญญัติห้ามสมาชิกสภาขึ้นบัญชีผู้มีให้รวมตำแหน่งหรือประโยชน์จากวิ
หรือไม่มี

๑๕.๑๖ น.

ม.จ. สิทธีพร กฤดากร : ข้าพเจ้าหวังว่าคงจะให้ภัยแก่ผู้
 ยึดवादักหน้อย เพราะนาน ๆ ข้าพเจ้าจะพูดสักครั้ง มีหลายท่านทั้งใน
 และนอกสภาที่ทักท้วงในเชิงที่ข้าพเจ้าจะพูดเดี๋ยวบ้าง ดูเหมือนว่าบางท่านจะ
 เห็นว่าข้าพเจ้ามาประชุมเพื่อยกมือเท่านั้น ซึ่งแท้ที่จริงการยกมือเท่านั้นก็มี
 ประโยชน์ ที่ข้าพเจ้าพูดน้อยก็เพราะรู้สึกหยาบคายความสามารถในการพูดและ
 เมื่อมีสมาชิกผู้เกี่ยวข้องที่หันมาฟังในการพูด อภิปรายใน ทางที่ข้าพเจ้า เห็นด้วยทั้ง
 ยกเหตุผลมาถกเถียงซึ่งตรงกับความคิดข้าพเจ้าด้วยแล้ว ก็ก็ไม่มีประโยชน์
 ข้าพเจ้าจะพูดซ้ำซากเสียเวลาของที่ประชุมโดยใช้เหตุ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควร
 พูดต่อเมื่อมีความเห็นหรือเหตุผลที่อาจจะเป็นประโยชน์ ซึ่งสมาชิกอื่นไม่
 ได้ยกขึ้นอภิปรายหรือไม่เห็นความสำคัญ ฉะนั้นข้าพเจ้าขอพูดจนกว่าจะ
 ถกเถียงข้อที่ถกเถียงว่าถกจนพอใจไม่เพียงพอในความสำคัญของท่านรัฐสภา
 ที่เกี่ยวกับการบริหารอันเป็นหน้าที่สำคัญที่สุด แต่ก็ไม่ใคร่ได้รับความสนใจ
 เพราะผู้ที่ไม่สนใจในหน้าที่นับบุญก็เป็นส่วนมาก จนทำให้สิ่งดีงามออกสถาน
 หนึ่งไม่มียศจะพูดในเชิงที่จะทำให้เกิดความดีก็กลัวว่าอำนาจต่าง ๆ ได้แบ่งแยก
 กันอย่างเด็ดขาด ซึ่งแท้ที่จริงรัฐสภาถกถึงมติว่าจะแยกกันไม่ได้ เพราะ
 บัญชกรวม กันคำว่า หน้าที่ สำคัญของ รัฐสภาอันหนึ่งก็คือการควบคุมการกระทำ
 แผ่นดิน ซึ่งหมายความว่าควบคุมการบริหาร ซึ่งจะควบคุมคณะบริหาร
 ซึ่งจะตั้งอยู่ได้หรือ ถกกันไปแล้วแต่เดียงของสมาชิกผู้หนึ่ง เป็นหน้าที่
 ของรัฐสภาที่เกี่ยวกับการบริหารที่สำคัญที่สุด ประเทศจะได้ รัฐบาลที่ดีหรือ
 ไม่ดีก็อยู่ในมือของรัฐสภาโดยตรง ฉะนั้นข้าพเจ้าขอในที่สุดเห็นด้วยและ
 เชื้อศความเห็นในเรื่องนี้ของ ออเดเตอร์ เบย์ชต (Walter Baychet) ซึ่งชาว
 อังกฤษถือว่ามีหน้าที่ความสำคัญมาก ในการเขียนรัฐธรรมนูญของอังกฤษ
 ในหนังสือของเขาให้ความเห็นไว้ว่า ประโยชน์ ของสภา สำคัญเท่าที่หรือ ยิ่งกว่า
 การจะออกกฎหมาย คือหน้าที่ในการบริหาร ซึ่งหมกมุ่นความว่าควบคุมคณะ

LIART

บริหารนั่นเอง เพราะในรัฐสภาพบัญญัติกฎหมายอย่างไรก็ตามถ้าคณะบริหาร
 หย่อนความสามารถ บทพร้องในการใช้กฎหมายนั้น ๆ ก็จะไม่ได้ประโยชน์
 สมความมุ่งหมายและบางทีก็กลายเป็นหมิ่นเสียด้วยซ้ำ นอกจากนั้นถึงความ
 เป็นจริง ความถูกต้องของราษฎรอยู่ที่ความสามารถของคณะบริหารมากกว่า
 ใด ๆ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรได้รัฐบาลที่ดีจะเป็นข้อสำคัญที่สุดและเราควรจะ
 พยายามวางรัฐธรรมนญุให้เป็นที่น่าพอใจ คณะบริหารที่ สามารถ สุจริต
 และสำคัญยิ่งกว่านั้นจะต้องพยายามมีองค์นี้ ไม่ให้เสียโอกาสที่จะได้รัฐบาล
 ที่เลว เพราะแม้ได้รัฐบาลที่มีความสามารถไม่เต็มเปี่ยม ถ้าเป็นรัฐบาล
 ที่ซื่อสัตย์สุจริตราษฎรก็จะไม่รู้สึกเดือดร้อนเท่าไร เพราะเมื่อได้รัฐบาลที่มี
 ความรู้ความสามารถ และถ้าเป็นรัฐบาลที่ซื่อสัตย์สุจริตราษฎรก็ไม่รู้สึกว่า
 มีความเดือดร้อนประการใด แต่ถ้าได้รัฐบาลที่เลวแสดงหรือขาดความสามารถ
 เราก็คงมทรมกันอยู่คงเลวฉะฉานเป็นการเจ็บแค้นซึ่งมันเป็นการที่จะหาคุณค่าที่
 สภาพพหุภาคีขาดที่สุด ฉะนั้นในการที่จะพิจารณาปรึกษาหารือในเรื่องการ
 บริหารนั้น เราจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอันมาก และข้าพเจ้าขอเสนอ
 รธนบริเตนข้อข้อเท็จจริงไว้ ๓ ประการ กล่าวคือได้มีสมาชิกในภาษา
 อังกฤษที่ว่า ๑. เงินเป็นรากเหง้าแห่งความชั่ว ๒. ประวัติศาสตร์เป็นบทเรียนและ
 ในที่นี้เพื่อเป็นการมีองค์การมาของรัฐบาลที่ไร้ความสามารถและความสุจริต
 ประการที่ ๓. จุดประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบคณา
 ธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ราษฎรได้รับความผาสุกมากขึ้น
 ไม่ใช่เงิน ซึ่งหมายความว่า จะต้องได้คณะ บริหาร ที่ซื่อสัตย์สุจริต คณะธิปไตย
 ที่ว่าเงินเป็นรากเหง้าแห่ง ความชั่ว นั้นไม่ได้ หมายความว่า เงินจะเป็น ของชั่วไม่
 เด็ดหนาศ เงินอาจจะเป็นส่วนที่ดีถ้าเงินนั้นไม่ใช้ในทางที่เป็นคุณประโยชน์
 ถ้าเราใช้เงินไปในทางที่ดีเงินก็อาจเป็นรากเหง้าของความดีได้เช่นในการที่จะ
 เชื้อเงินไปทำบุญทำทานเป็นต้น แต่ถ้าเราไม่คิดถึงกระนั้น คือในกรณี
 ที่เงินเป็นรากเหง้าแห่งความชั่วคือโดยฉะเพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะ

เงินเกี่ยวกับการเมืองที่ไม่ใช่เงินที่ติด คือเป็นไปในทางซื้ออย่างค่าในภาษา
อังกฤษคำว่า เคอร์รี โปลิตีกส์ กับ เคอร์รี โปลิตีเซียนส์ หรือว่าเป็นการเมือง
ที่ส่งปรกและตรงปรกต่าง ๆ ก็อาจจะเห็นเงินเป็นรากเง้าได้ ประวัติศาสตร์
ของเราเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็อาจจะเห็นได้ว่ารัฐบาลนำความเคียดแค้นมาให้แก่ราษฎร
ทั่วไปเป็นอย่างมาก รัฐบาลถดถอยด้วยอาหารประโยชน์ได้ตัวเองหรือพวกพ้อง
โดยให้มีการชนชาวกันออกไปโดยไม่ถึงจุดหมาย โดยได้มีการรับไปแล้ว
นั้นเป็นตัวอย่างที่แสดงเพื่อประกอบศุภกษัตริย์ในเรื่องเงินที่ว่า เงินเป็นรากเง้าแห่ง
ความซื่อสัตย์ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราก็ไม่ควรจะลืมประวัติศาสตร์ที่ว่า เป็นนัยที่เรียน
ส่วนที่จะต้องมีข้อเขตค้ำชดชดเงินในข้อนี้ได้ คือว่าหลังจากที่เราเปลี่ยน
การปกครองจากคณาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่ว่าจะการเปลี่ยน
จากระบอบ คณาธิปไตย มาเป็น ระบอบ ประชาธิปไตยนั้น ที่เราพเจ้าใช้คำ
คณาธิปไตยเป็นคำต้น ๆ ที่กินความถึงการปกครองโดยอำนาจไปถึงพระมหากษัตริย์
ซึ่งแท้ที่จริงผู้เป็นประมุขจะทำอะไรคนเดียวไม่มี ย่อมต้องอาศัย
พวกพ้องสนับสนุนช่วยเหลือ คือเป็นวิชิปกรรณโดยคณะซึ่งเรียกกันว่าคณา
ธิปไตย และเป็นวิชิปกรรณที่ใช้อำนาจโดยไม่มีใครมาครอบงำก็ต่อแย้งอำนาจ
ใช้อำนาจในทางที่ผิด ใช้อำนาจพวกพ้องที่ทูลจูงใจมาช่วยบริหารการแผ่นดิน
และหาประโยชน์ในทางเงินกอบโกยให้พวกกัน ที่เกิดระบอบประชาธิปไตยขึ้นใน
สมัยนี้หรือ สร้อยมันก็เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ นี้ก็เกี่ยวกับเรื่องเงินทั้งหมด
เช่นชาวอังกฤษชอบถั่งประหารชีวิต พระมหากษัตริย์ โดยเก็บภาษีอากรไม่ได้
รับความยินยอมจากราษฎรก็เช่นเดียวกับกรรณที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ก็
คือได้รับทรัพย์สินกันเป็นของตัวเองและไม่ยอมเสียภาษีด้วยซ้ำ เพราะเงินเป็น
ต้นเหตุอย่างหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงให้มีการปกครองกันมาเป็นระบอบประชาธิปไตย
โดยมีความหวังหรือเชื่อกันว่าจะได้มีการปกครองที่ดีขึ้น แต่ก็จะดีขึ้นหรือไม่
ก็ขึ้นอยู่กับความดีความงามของคณะนี้ คือคณะบริหารจะดีหรือไม่ดีมันก็แล้วแต่

LIRT

บุคคลประเภทอื่นนั้น ฉะนั้นผู้ใดที่อ้างว่าวงจรถ่วงค้ำของระบอบประชาธิปไตยโดยหลักปฏิบัติก็คือเพราะได้บุคคลที่ส่งมรดกสู่จรวัดเท่าที่จะหาได้ในประเทศที่
 ประกอบรวมเป็นคณะ ซึ่งทางที่ถูกต้องกว่าเป็นผู้เริ่มความแบบประชาธิปไตยโดย
 ผู้แทนของราษฎรที่ส่งมรดกประดังค์ เพราะในการเลือกราษฎรถือเป็นผู้เป็นเกณฑ์
 สามารถส่งมรดกกว่าพวกพ้อง ส่วนความแบบคนชาติโดยนั้นตรงกันข้าม
 พวกหนึ่ง จะมีความสามารถ ส่งมรดกแต่เมื่อคณะ รัฐบาลจะ ดำรงจรวัดที่ดี
 รัฐบาลนั้นจะมีความสำคัญที่สุดสำหรับการบริหาร คือเสถียรภาพนั้นคง
 ก็คือเมื่อได้รับมรดกสนับสนุนจากสมาชิกสภาส่วนมากในรัฐสภาจึงหมายความว่า
 ความสำเร็จรัฐสภาส่วนมากนั้นจะต้องเป็นผู้ถือด้วยจรวัดสนับสนุนรัฐบาล เพราะ
 รัฐบาลนั้นมีความ สามารถจรวัด และไม่สนับสนุนเพราะเหตุอื่น ๆ เพราะได้
 ประโยชน์ส่วนตัวในทางเงินเป็นต้น แต่ทั้งนี้ระดมความประดังค์คือเมื่อราษฎร
 จะเลือกหรือว่าใครเป็นใคร รู้ว่าใครสามารถจรวัด ถ้าไม่รู้ว่าใครเป็นใคร
 จะบ่งความ ถ้าผู้ที่สามารถจรวัดไม่สมัครจะเลือกตัวราษฎรก็เลือกไม่ถูก
 ยืนหนึ่ง และเป็น กรรมของ ประเทศเรา ที่ราษฎร ส่วนมาก ของเราก็คืออยู่ใน
 สภาทั้งจึงเคยมีสมาชิกสภาที่หย่อนความสามารถจรวัดเป็นส่วนมาก มากพอ
 ที่จะสนับสนุนประคับประคองให้รัฐบาลคนอำนาจได้ เหตุใดสมาชิกสภาสูง
 จึงได้สนับสนุนรัฐบาลที่ไร้ความสามารถ นี่เป็นเหตุประการหนึ่ง และเหตุ
 สำคัญที่สุดก็คือเงินที่ได้จากใบอนุญาตนานาชาติ ซึ่งได้จากประโยชน์อื่น ๆ อัน
 ปรากฏจำนวนเมื่อรัฐบาลหรือสมาชิก ที่กินยอมกันเต็ม หรือยกกันหนึ่งเหมือน
 ไร้ความดี แต่ก็มีอำนาจได้ก็เพราะเงินที่ไร้มันเลี้ยงสมาชิกสภาเพื่อดำรง
 ช่างมากไว้ในสภา ฉะนั้นเราควรใช้ประจักษ์คำศัพท์ของเราเป็นบทเรียน อย่า
 ให้เกิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาไม่โอกาสได้ถูกขมขื่นโดยรัฐบาลเพื่อให้เกิด
 ด้วยเงิน ซึ่งจะไล้จากตำแหน่งต่าง ๆ จะขึ้นตำแหน่งข้าราชการตามเหตุหรือ
 บิดงมมรดก หรือด้วยบริษัทต่าง ๆ ลึค ซึ่งบริษัทต่าง ๆ นั้นรัฐบาลก็มีอำนาจ
 ที่จะแต่งตั้งกรรมการหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ไม่ให้ความความว่าจะ

ถัดกันไม่ให้รัฐบาลใช้สมาชิกรัฐสภา ที่สามารถในตำแหน่ง หรืองาน ที่สำคัญนั้น
เสียเลย ใช้ได้ แต่ต้องใช้เปล่า ๆ หรือให้ผลประโยชน์กับปรากฏในรัฐสภา
ดังที่เขาได้ทำกันในที่อื่น ๆ

โดยเหตุผลที่ข้าพเจ้ากล่าวมาเดี๋ยวนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าสมควรที่จะบ่ง
ไว้ในรัฐธรรมนูญในทำนองเดียวกัน และมาตรา ๗ ในรัฐธรรมนูญของ
อเมริกัน คือห้ามสมาชิกรัฐสภาให้รับตำแหน่งหรือผลประโยชน์จากรัฐบาล
ทั้งนี้เพราะว่ากันไว้ดีกว่าแก้

๑๕.๓๕ น.

พระชัยปัญหา : ระเบียบวาระนั้นดูเหมือนจะจำกัดเพียงว่า
ควรจะมีปัญหาไว้หรือไม่เท่านั้น ผมจะขอเติมอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มั่งคั่งเกียรติ
ได้อภิปรายซึ่งได้ทรงให้ตัวอย่างแล้วว่า ถ้าเมื่อจะมีแล้วควรจะมีอย่างไร
จะได้อภิปรายกันเสีย ถ้าเห็นว่าเมื่อมีอย่างไรบ้างแล้ว จะได้ให้หลักบาง
ประการกับกรมการ เพราะถ้าตามระเบียบแล้วบอกว่าควร มีอย่างไร
หรือไม่ ก็บอกว่าควรหรือไม่ควร

หลวงประภคมนตรีสาร : ข้าพเจ้าว่าเมื่อเริ่มอภิปรายกันแล้ว
เรากว่ากันไปจะดีกว่า ถ้าท่านขอเติม ก็เติมที่หลังจะดีกว่า ข้าพเจ้าเห็นได้ว่า
ในที่สุดคณะกรรมการก็ต้องรับไปพิจารณา เพราะฉะนั้นไม่ใช่ว่าห้าม
อย่างไรด้วยเหตุความดีในที่สุดว่าอย่างไรนั้น

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ที่ทรงอภิปรายครั้งแรกนี้ ท่าน
ทรงอภิปรายว่าควรจะมีบทห้าม แล้วทรงให้ตัวอย่างว่าจะห้ามอย่างไรหรือไม่
ไม่ควรมีบทบัญญัติห้ามมิให้สมาชิกสภารับตำแหน่งหรือประโยชน์จากรัฐบาล
หรือไม่ คือท่านเห็นว่าควรหรือไม่ควรที่จะไป ส่วนรายละเอียดนั้นได้ถามกัน
ที่หลังก็ได้ ไม่มีในระเบียบวาระ

LIRT

พระชัยปัญญา : ทักขมณฑล คือว่าอย่างนั้น วันนั้นมั่วแบบบวระอะไรที่หนึ่งก็ตั้งคณะนี้ แต่ว่าทำนกรรมาธิการบอกจะให้ช่วยอย่างไม่ได้ เหมือนเรื่องจะควรกำหนดวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ กระผมขอขยายบอกว่าควรจะกำหนด กำหนดโดยวิธีใดก็โดยตรงและวิธีใด ทำนกรรมาธิการผู้หนึ่ง ขอประธานโทษ คุณทดลองประกอบ ขอบอกว่าปัญหาไม่มีว่ากำหนดอย่างไร เป็นแต่กำหนดว่าควรกำหนดวิธีการหรือไม่ อันนี้ลักษณะเดียวกันว่าควรจะมีบทบัญญัติหรือไม่ ถ้าจะมีก็ปรับยากันต่อไป ผมขอเติมว่าถ้ามีจะควรมีอย่างไร เติมเสียเท่านี้แล้วจะอภิปรายต่อไปได้

หลวงประกอบนิติสาร : ถ้าถามอย่างนั้นก็ต้องประชุมกรรมาธิการก่อน ถ้ากรรมาธิการยอมก็ต้องประชุมกรรมาธิการก่อน ถ้าจะเติมในมาตราของท่าน ให้ที่ประชุมอนุมัติ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านว่ากันไปแล้ว ส่วนรายละเอียดจะจัดการตั้งกรรมาธิการหรือจะกำหนดอะไรก็ว่าไป ที่ท่านพูดไปก็ได้อีกนี้ ควรมีหรือไม่อะไรก็ว่าไป ท่านก็อภิปรายมาแล้ว

พระชัยปัญญา : ถ้าหาว่าไม่ถูกกรรมาธิการก็อย่างอื่นนั้น กระผมก็เห็นว่าควรมี ถ้ายกตัวอย่างนั้นมากด้วยกัน อย่างที่ท่านสมาชิกผู้มั่งคั่งรติ รับประทานอกภัย ท่านก็กริพร ท่านทรงอธิษฐานมากเป็มตัวอย่างที่คนละคน คือ ถ้าจะระบุกันในท่านตามความเห็นกระผมก็ควรว่า ๑. เป็นข้าราชการประจำทำให้ด้วย ๒. เป็นเจ้าพนักงานขององค์การต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่ได้สังกัดกระผมขอแจกข้อในข้อ ๓ คือเรื่องเป็นกรรมการของบริษัท ซึ่งรัฐบาลมีหุ้นอยู่ในนั้นอย่าว่า ๕% น้อย่างนั้นได้ ผมเห็นอยู่ ๓ อันที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

๑๕.๓๗ น.

พระยาปริศนารูปศรี : ท่านทั้งหลายอย่าลืมว่า รัฐธรรมนูญเขียนไว้บอกว่า รัฐธรรมนูญทุก ๆ ฉบับเมื่อยังไม่มีผู้พิพากษาออกว่า ผู้คนราษฎรเป็นผู้มีอำนาจควบคุมราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรี ฉบับนั้นห้ามเกินกว่าผู้พิพากษา เพราะเราเคยมีผู้พิพากษา อันนี้เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ท่านทั้งหลายผู้พิพากษาระดับภาคผู้แทนเป็นผู้ควบคุมราชการแผ่นดิน ว่าถึงจิตใจข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าไม่เคยชอบเลยแต่ไหนแต่ไรมาแต่ที่ผู้แทนราษฎรเข้าไปเป็นรัฐบาลอะไรก็ตามเกี่ยวกับพระยาปริศนาฯ ไม่ได้เป็น ไม่มีอะไรเลย พระยาปริศนาฯ จะออกนอกหม้อความไม่เอาอย่างอื่น ข้าพเจ้ารักยกท่านประชาชนฯ เคยบอกไว้ว่า ไม่ควรให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รักษาแห่งหรือประโชนเจ้ากรมศาลเลย ถ้าไม่อย่างนั้น คงยหุหนุทว่า รัฐธรรมนูญบอกว่าพวกเราสมาชิกสภาผู้แทนเป็นผู้ควบคุมราชการแผ่นดิน ท่านคงจะควบคุมราชการแผ่นดิน ถ้าไปนั่งในราชการแล้วควบคุมอะไรกัน สอนจากหนังสือเล่มเล็กที่ใจนี้เป็นของจริงซึ่งผมรักชักรอกเขาทำไม่คิดใจเขา นี่ก็โดยของจริงหรือ วีระโรจน์ผู้รักษาหรือคิดเป็นยศศักดิ์ ข้าพเจ้าเคยกล่าววาทะข้าพเจ้าเคยสมัครรับเลือกตั้ง กว่าจะได้ไม่เคยคิดว่าเป็นผู้แทนแล้วบรรดาที่ยกเป็นรัฐมนตรีไม่เคยคิด ทั้งสมัครรับสมัครด้วยเหตุที่ว่ามันปากเต็มจริงราษฎรเขานั่น เราจึงเห็นโทษ ๆ ว่าผู้ที่จะเป็นผู้ควบคุมราชการแผ่นดินแล้วให้ได้รับประโยชน์จากเผด็จการมันไม่เหมาะกับการควบคุมแล้วเป็นผู้ประโชนของจริง ท่านตัวหนึ่งมี ๒ ข้อ รับคำสั่งหรือประโชนจากรัฐบาลอีกคนหนึ่งเดียวกัน ข้าพเจ้าขอเสนอต่อท่านทั้งหลายว่าตำแหน่งในราชการไม่ว่าอะไรหมด ไม่ให้ผู้แทนราษฎรไม่ให้สมาชิกผู้พิพากษาเป็นทนายเพราะถ้าทนายคนหนึ่งเป็นผู้ควบคุมราชการแผ่นดินไม่ว่าอะไรตำแหน่งเดิมหรือเดิมอันมีความน่าเชื่อถือ ๓๐ ข้อได้ก็ตาม เพื่อให้เป็นผลดีจริง ๆ คุมราชการแผ่นดินต้องเห็นราชการแผ่นดิน ท่านอะไร ๆ นอกจากนั้นข้าพเจ้าไม่หมายคำว่าว่าเงินผลประโยชน์

ข้าพเจ้าปรึกษาท่านสมาชิกใกล้ ๆ กัน ประโยชน์ไม่ได้หมายความว่าเช่นนั้น
 ทั้งประโยชน์ใด ๆ นอกจากเงินเสียค่ารถกินข้าวกลางวัน ชักเสียใหม่ เข็มเสีย
 เวลาชากันนั้นเป็นร้อยกิโลกรัม รับเหมาให้รัฐบาล นายของให้รัฐบาล เป็น
 กรรมการให้บริษัทที่รัฐบาล มีหุ้นอยู่มากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่สมควร
 จะให้ผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไป ข้อนี้จะพุดกันให้ท่านแต่เห็น
 ได้ชัด ๆ อย่างเราเห็นทุก ๆ วันนั้นว่าผู้แทนราษฎรก็ดี วุฒิสภาก็ดีเราเคย
 เห็นสมัยอยู่ ข้างนอกแม่โดยคนกว่ามีดี โทณอดเด๋ก็ แต่มีดี โทณอดเด๋ก็
 โทณอดเด๋ไม่มาก แต่เป็นมีดี โทณอดเด๋ก็พอไปเป็นหน้าที่ราชการถนัด
 เป็นอีกคนหนึ่งต่างหาก นี่ว่าชักคอเขาทำไม่ชักใจเขาทำไม่ นั้นช้อยอย่า
 ของวงเรือ ข้าพเจ้าเป็นผู้พักยามมา ๓ ปี เป็นหมอกความ ๒๕ มีหลักกันด้วย
 วิชาต่าง ๆ ของวงเรือทวนน้ำทวนลมชักคอเขาตะพึดตะพือไม่เคยตามใคร ไม่
 เห็นด้วยก็ไม่เห็นด้วยแต่ก็รอคมา เพื่อให้ได้ความจริงตามรัฐธรรมนูญว่าผู้แทน
 ราษฎรเป็นผู้ควบคุม ราชการแผ่นดิน แล้วขอให้ท่าน ทั้งหลายเหล่านี้ จงตั้งเสีย
 เกิดอย่าให้คิดเอาตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือประโยชน์จากรัฐบาลเลย ข้าพเจ้า
 เองขอประธานพุดถึงกันคือว่า พุดแต่ไม่มีผิด ผู้ที่จะเข้ามา เป็นผู้แทนราษฎร
 หลายคนไม่ใช่ทุกคนมี ความหวัง ช่างหน้าเสมอ ว่าเมื่อเขาไปแล้ว จะเขาไปรับ
 ตำแหน่งหน้าที่ในราชการ นี่ท่านทั้งหลายก็จะเห็นชัด ๆ แล้วว่าเมื่อเขาได้เข้า
 ไปเป็นรัฐบาลแล้วเขาทำอะไรบ้าง หน้าที่ผู้แทนราษฎรศูนย์หายไปไหนหมด
 ไม่มี คิวเหตุผลสั้น ๆ อย่างนี้จึงควรมีบทบัญญัติว่าห้ามไม่ให้สมาชิกวุฒิสภา
 รับตำแหน่งหน้าที่ในราชการหรือได้รับประโยชน์จากรัฐบาลเลยเป็นอันขาด

๑๓.๕๓. 11.

ขุนประเวศวินสุทศมาศตรา : ตามระเบียบวาระข้อที่ ๓๓ ข้อ ๓

ข้าพเจ้ายังสงสัยอยู่ ๓ คำ ก็ขอถามจะฟังคำอธิบายของคณะกรรมการการกฤษฎีกา
 ก็คือคำว่า ตำแหน่งเป็นต้น เพราะอย่างน้อยก็มีตำแหน่งราชการทางทหารเมือง

LIART

แต่ประจำอยู่ด้วยกันก็ไม่ว่ากันว่าความกตัญญูว่า ประเด็นใหม่ ความหมายถึง
แค่ไหน เรื่องประโยชน์ที่เหมือนกันเป็นเงินของกัม เป็นตำแหน่งที่เป็น
ประจำก็มีอย่างเงินทองของสงฆ์เหมือนกัน คำว่าใช้ร้อยกัม ไม่ทราบว่ามี
ความหมายแค่ไหน คำว่ารัฐบาตก็เหมือนกัน ถ้าคิดให้กว้างแล้วรวมถึง
เทศบาลด้วย ข้าพเจ้าจึงไม่ทราบว่ามีหรือมี ๓ คำแต่จึงขอยกให้กรรมการ
พิจารณาให้ทราบว่ามีหรือมีความถึงแค่ไหน

๑๕.๔๔ น.

หลวงประยูรวงศ์นิสิตาว : ขอตอบปัญหาของคุณพระชัย ฯ เมื่อ
กุมภาพันธ์ว่าเหตุไรกรรมการจึงเสนอมาดังนี้ อย่างนี้ เพราะกรรมการถ้าจะ
ไปเสนอขอว่าควรให้มีบทบัญญัติหรือไม่ และถ้าจะมี จะให้มีเพียงไรแล้ว
ก็รู้สึกว่าการอภิปรายจะยืดเยื้อไป ถ้ากรรมการเสนออะไรมามากแล้ว
รัฐธรรมนุญจะไม่เสร็จ เรื่องการห้ามหรือมีกรรมการที่จะต้องไปค้นคว้า
จากรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ และมาพิจารณาถึง พฤติการณ์ และความ
เหมาะสมของเราว่าควรจะเป็นอย่างไร และเมื่อกรรมการเสนอมาอย่างไรแล้ว
ท่านไม่พอใจท่านก็แปรญัตติได้ในชั้น ๒ กรรมการจึงได้เรียนมาอย่าง
อย่างนี้ เพราะอะไร ๆ เราได้ลงมติกันแล้วเห็นว่าอำนาจบริหารแยกออกจาก
อำนาจนิติบัญญัติก็ยอมเป็นของแนวผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรีได้ ก็ได้เสนอ
มานักเป็นอย่างกว้าง ๆ เพื่อฟังนโยบายใหญ่ ๆ ว่าจะกำหนดอย่างไร หรือไม่
ส่วนรายละเอียดนั้นไปเพิ่มเติมกันทีหลังได้ จึงขอให้อภิปรายกันแต่ในหลัก
ใหญ่เท่านั้น เพราะฉะนั้นการอภิปรายก็ขอให้เอาหลักใหญ่ส่วนรายละเอียด
นั้นกรรมการต้องไปคิดไปค้นอีกมาก เพราะฉะนั้นโปรดจำกัดวง ๆ
จะมีบทหรือไม่ ถ้ามีจะได้ไปคิดไปค้น

ขุนประเสริฐศุภมาทรา : ตามที่คณะกรรมาธิการอภิปรายมา
ข้าพเจ้าได้รับความพอใจ อย่างน้อยตำแหน่งการเมืองเงินเดือนของสมาชิก

ถ้าไม่อยู่ในข้อนี้ ถ้าประชาชนจากคิดว่าไม่กำหนดไว้ก็ดี เพราะเหตุว่า
การให้ผลประโยชน์เป็นพรหุคุณเวลาที่ได้รับ การให้พรหุคุณเป็นเครื่องมี
ของ องค์การ รัฐบาลหนึ่ง รัฐบาลใดก็ได้แต่เวลาที่จะเงินเดือน หรือของ
ผลประโยชน์นั้นก็ไปเป็นพระเดช เพราะฉะนั้นอาจจะเป็นหนทางให้ใช้พระเดช
ผิด ๆ ได้ บางครั้งอาจจะทำให้สมาชิกไม่เป็นที่ตกลงใจไปเพราะภัย
ธรรมชาติอาจจะเกิดว่ารัฐบาลจะทำได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าคณะ
กรรมาธิการควรไปกำหนดก็ได้ว่าจะเอเพียงไหน ข้าพเจ้าเห็นคัดค้านขอให้
กรรมาธิการรับไปพิจารณา

๑๙๕๓ น.

นายทองวัน อัคราภร : ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยในการที่กรมบัญชี
ห้ามสมาชิกที่สถานีแทนหรือสมาชิกวุฒิสภาที่รับประโยชน์จากรัฐบาล เมื่อถึง
เวลาต้องมาหยก ๆ ถ้าเราจะไม่มีบัญชีได้สมาชิกสถานีแทนหรือสมาชิก
วุฒิสภาออก ในการที่บุคคลผู้เป็นสมาชิกแห่งสถานีได้รับประโยชน์จาก
รัฐบาลอาจจะเป็นเพราะความยุ่งยากที่เขารับหน้าที่หรือก่อนรับหน้าที่ก็ได้ ถ้า
หากว่าเราจะมีบัญชีได้ในบทของสมาชิกไม่มี เพราะว่ามีบัญชีในการที่จะ
รับได้สมาชิกไม่มีเพราะอะไร ในการที่เราไม่ได้อาจจะออกข้าพเจ้าก็เสียใจ
ในเมื่อเราประพฤติดีตามธรรมเนียมอย่างว่าสมาชิกเป็นแต่ความลับในราชการ
เพื่อผลประโยชน์อันดี คือการที่รับประโยชน์เห็นด้วยเราจะมีบัญชีห้าม
เราทั้งนั้น ซึ่งข้าพเจ้าก็แปลกใจ เรื่องที่ข้าพเจ้าไม่ตกลงใจว่ามาด้วยกันด้วยกัน
ทำไม ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เพราะไม่ใช่ว่าจะมีหรือรับบุคคลผู้ใดคนหนึ่ง
หมายความว่าเราจะรับไม่ได้ แต่สิ่งอื่น ไม่เห็นของผลประโยชน์ที่เราจะไม่เห็น
หรือการที่รับบัญชีได้

๑๘.๔๖ น.

เหตุวประชอบนิติสาร กรรมการ : ข้าพเจ้าเสียใจเป็น
 ผู้บ้าน ก็ขอท่านผู้บ้านเมื่อกันได้โปรดระลึกว่าข้าพเจ้าอยู่ใต้ร่มกิติเตนว่ามีให้
 ดังมาข้าพเจ้าได้สมัครออกหรือว่าที่ครอบครัวของสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง
 เพราะเหตุประพฤดิ์เสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือเสื่อมเสียที่ตาม ก็นั้นของกิจ
 บัญญัติในทางมิให้สมาชิกรับตำแหน่งหรือประโยชน์จากรัฐบาลนี้ ข้าพเจ้า
 ว่าคนละเรื่องและวิธีร่างกั้นตบเรื่อง วิธีร่างวาระตั้งกำหนดลงไปในเรื่อง
 ว่าสมาชิกขาดสมาชิกภาพเพราะเหตุอะไรบ้าง ที่ว่าเห็นนั้นคือสมาชิกขาด
 สมาชิกภาพเพราะตาย ถ้าชอก ว่าบุคคลนั้นมีตัวอยู่แต่สมัครรับเลือกตั้ง
 เหล่านี้เป็นต้น หรือว่าบุคคลนั้นมีตัวอยู่แต่สมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่คนในครัวไม่
 มีกรรมสิทธิ์ และโดยเหตุนี้ว่าเดิมชกหรือหนึ่งเพียงอย่างสมาชิกว่าเราว่าชก
 สมาชิกภาพเพราะได้รับตำแหน่งจากรัฐบาลหรือรับประโยชน์จากรัฐบาล
 โดยเป็นเหตุกับนิติสารอย่างไร ไม่ใช่สมาชิกทั้งดียวมาอันนี้หรือว่าได้รับ
 แต่งตั้งจากรัฐบาลหรือไม่ คนที่รับประโยชน์จากรัฐบาลหรือไม่ เราเรียน
 รัฐธรรมนูญให้คำแต่คงว่ามีคนใดคนหนึ่งร้องทุกข์ว่าได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดี
 กรมกษัตริย์ หรือเป็นผู้ช่วยการ อ.จ.๕ ก.ท.๕ แล้วคำแต่คงว่า เขา
 ขาดสมาชิกภาพไม่จริงหรือว่าให้ตัดสิทธิ์ออก ที่พูดคือคนแต่คงว่าทำไม
 จึงควรหรือไม่ควรนี้ เพราะข้าพเจ้าเห็นว่าควรบัญญัติอย่างไรให้ขาดจาก
 สมาชิกภาพซึ่งได้รับตำแหน่งตั้ง ๆ หรือประโยชน์รับอย่างจากรัฐบาล ทำ
 ไม่จริงเห็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าว่าโดยเหตุผลที่ทางสมาชิกผู้มีเกียรติหนึ่งคือพระยา
 บัณฑิตฯ ให้เหตุผลอธิบายบ้าง แต่อันนี้สมาชิกสถาน มีหน้าที่ควบคุม รัฐบาล
 ก็มีหน้าที่ควบคุมแต่ก็เป็นส่วนในรัฐบาล ก็ไปรับตำแหน่งหรือประโยชน์
 ใดอันเดียวจากรัฐบาล อย่างนี้เพียงที่จะควบคุมกันอยู่ต่อไป และที่จริง
 ข้าพเจ้ากล่าวโดยบังเอิญว่า ข้าพเจ้าว่าแต่คงมา แล้วหรือในระยะเวลา
 ที่ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกผู้บังคับบัญชาเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ ได้เห็นตัวว่าที่ผู้บังคับบัญชา

เคยเสี่ยงเชิง พอไปดำรงตำแหน่งอะไรเขาเป็นผู้ช่วยการ เป็นกรรมการอื่น
 เขาเสี่ยงจนต้องทนทุกข์เคียดแค้น แม้โดยไม่ได้กับตำแหน่งแต่จิตใจจะขมขื่น
 เห็นประจักษ์ว่าเขาเสี่ยงนั้นเสี่ยงหนึ่ง เดี่ยวผู้กันไปคนหนึ่งเมื่อมาเข้า ๆ
 รัฐบาลทำได้ง่ายเหลือเกินคนนักเกรง เพราะมี ตำแหน่งนั้น เงินเดือน
 เท่านั้นแล้วตำแหน่งการเป็นอย่างไร อย่างน้อยก็เป็นตำแหน่งเกียรติยศ ก็เสี่ยง
 เสียในสภาไป เจตนาที่ราษฎรจะให้ไปเป็นปากเสียงก็หายไป เจตนาที่จะ
 ให้เข้ามาเป็นปากเป็นเสียงก็หายไป ที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งมาให้มาควบคุม
 รัฐบาลก็หายไป ยิ่งมากเท่าไรเผด็จการก็ยิ่งมากเข้าทุกที เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้าเห็นว่าการจำเป็นว่าคนเราจะ รักเกียรติเป็น สมาชิก ของสภาหรือจะ
 หากินหรือจะเอาเกียรติด้านอื่น ให้คิดจิตใจเสียก่อน ถ้ารักจะทำหน้าที่ใน
 ด้านสมาชิกทำให้เต็มที่โดยไม่ต้องห่วงหน้าห่วงหลัง ถ้าว่าไม่พอกิน เกียรติ
 ไม่พอ จะได้เกียรติอื่นหรือรายได้อื่นปลงตัวออกไปให้พ้นจากรัฐสภา
 ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ให้เต็มที่ ข้าพเจ้าเห็นว่าเพื่อป้องกันเผด็จการตามวิถีทาง
 แห่งรัฐธรรมนูญบทห้ามควรจะมีอย่างเด็ดขาด

๑๕.๕๔ น.

น.อ. พระยาสุรราชพิพัฒน์ ร.น. : ข้าพเจ้ามีความเห็นจากกรม
 มท มติบัญญัติห้าม สมาชิก สภานิติบัญญัติ อนุมัติให้ รับ ตำแหน่ง หรือ ประโยชน์ จาก
 รัฐบาล นอกจากตำแหน่งการเมืองที่กฎหมายได้ตราไว้เป็นเหตุฐาน โดย
 ท่านองราชบัณฑิตนี้.—

๑. ห้ามรับประโยชน์ การเงินเป็น รายได้ประจำ จาก รัฐบาล
 หรือองค์การ ของรัฐบาลหรือบริษัท รัฐบาลถือหุ้นโดยเอกชนจากแห่ง เว้น
 แต่สมาชิกผู้เป็นเป็นบุคคลผู้รับบำนาญ เป็นบุคคลรับเบี้ยหวัดของทหาร เป็น
 บุคคลที่ถูกรางการระดมมาใช้ ในภาวะฉุกเฉินหรือสงคราม และบุคคลที่ได้
 รับเบี้ยทดแทนจากงานชั่วคราวของรัฐบาล

LIRT

๒. ห้ามประกอบประโยชน์ได้เสียการเงินจะเป็นโดยทางตรง หรือทางอ้อมก็ตาม ในองค์การที่ทำสัญญาซื้อขายแลกเปลี่ยนประโยชน์กับ รัฐบาลหรือองค์การของรัฐบาล เว้นแต่บุคคลผู้นั้นเป็น แต่เพียง ถัดหุ้นใน บริษัทหุ้นส่วนที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และบริษัทนั้นมีผู้ถือหุ้น อยู่เกินกว่า ๒๐ คน

๓. ห้ามรับประโยชน์ หรือ อามิสสินจ้าง อย่างหนึ่งอย่างใด จากรัฐบาลหรือบริษัทองค์การใด ๆ หรือเอกชนใด ๆ ในเมื่อกิจการนั้นเป็น งานของรัฐสภาโดยตรง ในข้อที่ ๒ ห้ามประกอบประโยชน์ได้เสียการเงิน อย่างนี้ ข้าพเจ้าได้เคยอ่านในหนังสือต่างประเทศ เขามักถืออย่างเขาห้าม ตามข้อ ๒-๓ คนที่จะตั้งบริษัทขึ้นด้วยข้อจำกัด และทำสัญญาซื้อขายกับรัฐบาล หรือให้ตัวคนนั้นเป็นผู้ถือหุ้น เมื่อมีผู้ถือหุ้นเกินกว่า ของเขาใน ๗๐ คนที่ ข้าพเจ้ายกตัวอย่างกราบเรียนเพียง ๒๐ คนนั้นสม เกรงว่าคงบริษัทขึ้น ชื่อคราว และพวกกันหาถิ่นกับทางรัฐบาล อย่างพวกโกงพวกกัญก็จะมันยอที่สุด ส่วน ข้อที่ ๓ ห้ามรับประโยชน์หรืออามิสสินจ้าง อย่างหนึ่งอย่างใดของ รัฐบาล หรือ บริษัทหรือ องค์การใด ๆ หรือ เอกชนใด ๆ ในเมื่อกิจการนั้นเป็น กิจการ ของ รัฐสภาโดยตรง ข้าพเจ้าอยากจะกราบเรียน สมมติว่าท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง ทำมหาเกษม ๑ เป็นประธาน ๑ ถ้าจะให้ท่านรับตำแหน่ง อะไรก็ไม่สมควรรับ อย่างที่จะให้รับตำแหน่งเซอร์ ก็จะต้องไม่รับ หรือรัฐบาลจะให้รับก็ไม่ สมควรที่จะรับอย่างนั้นเป็นต้น ข้าพเจ้าจึงเห็นควรมีบัญญัติที่ใดกราบเรียน ไว้ในที่นี้ และรวมทั้งสมาชิกผู้สภาก็เช่นเคยด้วยกัน

๑๕.๕๓ น.

นายหลุยส์ ลีวี่ท : ตามที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องได้ยื่นแจ้งเบาะแส
กล่าวถึงกรณีเห็นด้วยในบางประการ แต่ขอพูดสั้น ๆ เติมอีกนิดเดียวคือ
สัมพันธ์กันด้วย

หลวงอังคณาภิรักษ์ : กระผมมีความเห็นว่าเราคงทราบได้ใน
รัฐธรรมนูญโดยเด็ดขาด เหตุผลง่าย ๆ ผมอยากจะได้ข้อเท็จจริง ก็คืออยาก
ขอให้สมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายกลับมามองถึง เมื่อสมัยหนึ่ง เมื่อเร็ว ๆ นี้
ความเป็นไปในสภาของเราเป็นอย่างไร ท่านทั้งหลายก็คงจะได้ยินเรื่อง
อันไม่เป็นมงคลเช่นกันขอผมก็เห็นด้วยกันเถอะครับ กระผมเป็นผู้ลง ราษฎร
แทบจะไม่กล้าถามของหน้าราษฎรอย่างเค็มตาเคย มันรู้สึกว่าการทบทวนกระบวน
จิตคิดใจมาก และที่ราชการบ้านเมืองปรวนแปร กระผมเคยเสนอญัตติกับ
กฎหมายรัฐธรรมนูญ และได้เห็นวงเห็นของคนถึงเกิดรัฐประหารจนญัตตินั้น
ก็ตกไป การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาลงนาม และจะได้ รับประโยชน์
จากทางรัฐบาล ท่านได้ไปตรวจรถถังเมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ
เวลานั้นราษฎรมีความยินดีว่ารัฐธรรมนูญของเราเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และใน
ไม่ช้าบ้านเมืองไทยก็จะเจริญ ราษฎรก็จะได้ใช้สิทธิใช้เสียงอะไรต่าง ๆ ใน
ที่สุดเป็นอย่างไร เราก็มองเห็นว่าราชการบ้านเมืองปรวนแปรเข้า ทั้ง ๆ ที่
เป็นเมืองอุดมไปด้วยข้าว ใจผู้ขายหนานนั้น ถ้าไม่มีจะพินขาย เงินใช้ไม่ได้
ท่านทั้งหลายก็ยอมทราบอยู่ดี ทั้งนี้เป็นเหตุที่ผู้แทนราษฎรคิดเพื่ออันนี้เอง
นี่เป็นเรื่องสำคัญ ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นเด็ดขาด ว่าอย่างไรเสียจะต้องตรา
ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อไม่ให้บุคคล เป็นหุ้น หรือมีส่วนได้เสียในองค์การใด ๆ
ในเรื่องนี้ผมรู้สึกว่าคุณผู้เสนอออกมาว่าหลายประเทศที่เราทราบได้ในรัฐธรรมนูญ
อย่างประเทศอังกฤษนั้น ไม่ใช่เรื่องใหม่ ความจริงต่างประเทศก็มี
แบบอย่างเรื่องนี้นานแล้ว เมื่อ ๒๐๐ ปีมาแล้ว มีการกันตีบนับรับประโยชน์
อย่างเห็นแก่ตัวในสมัยราชวงศ์แซนโวนเออร์ ผมไม่อยากจะกล่าว รัฐบุรุษ

LIART

บางท่านซึ่งคิดสนับสนุนท่านสมาชิกไม่ได้ง่ายทั้งเบ็ดแถมระดับต่างๆ ดังนี้ ผม
คิดว่าถ้าปล่อยให้ไปเช่นนั้นบ้านเมืองจะระดมจวม ผมขอตั้งรูปดังนี้ ๆ ถ้าเราควรจะ
ตราไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วเพื่ออะไร ข้าพเจ้าอยากจะขอเรียนว่าห้ามสมาชิก
ทั้งสองสภา จะเป็นรัฐสภาหรือวุฒิสภาก็ตามใจ จะด้วยตนเองก็ดี จะเป็น
โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม เขารับตำแหน่งไม่ได้ หรือองค์การของรัฐบาล
ก็ไม่ได้ หรือรับประโยชน์ของรัฐบาลในทางรับสัมปทานหรือทำสัญญารับ
หรือส่งสินค้าส่งของกับรัฐบาล หรือองค์การรัฐบาลหรือหน่วยราชการใด ๆ
เพื่อการค้าไม่ได้เป็นเด็ดขาด

นายเกษม ตีารงนุต : ผมขอเสนอให้ตั้งมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภา ฯ : มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไปหรือไม่

ขุนตงฤทธิศักดิ์ภัก : ผมขอเบ็ดอภิปรายต่อไป

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดเห็นว่าควรจะมีการอภิปรายต่อไป โปรด

รัฐม็อซัน

สมาชิกยกมือ ๕ คน

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดเห็นว่าควรลงมติได้แล้ว โปรดรัฐม็อซัน

สมาชิกยกมือ ๑๕ คน

ประธานสภา ฯ เป็นอันว่าลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรจะมีบทบัญญัติ
ห้ามสมาชิกดงกานิตบัญญัติมิให้รับตำแหน่งหรือประโยชน์จากรัฐบาล โปรด

รัฐม็อซัน

สมาชิกยกมือ ๒๕ คน

ประธานสภา ฯ ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดรัฐม็อซัน

สมาชิกยกมือ ๒ คน

bbo

ประธานสภา ฯ : เป็นอันว่ามอบหมายให้ท่าน หม่อมเวลาดัง
เด็กประชุม

เด็กประชุมเวลา ๑๖.๑๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาว่างรัฐธรรมนุญ

นายเกษม บุญศรี	นายเจริญ มั่นคงโร	ผู้ตรวจรายงาน
รณดฤทธิศึกษากร	นายประเสริฐ มัทมรงค์	..
พ.อ. กำนัน จำนงภูมิเวท	นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	..
นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายสุรินทร์ ตัณฑการ	..
หลวงองค์คนานุกรักษ์	นายสุรินทร์ จิตรภัก	..
	นายศิริ มนต์ไตรเวศย์	..
	นางสาวอารีรัตน์ สุ่มบุญ	..
	นายเด็ก จารบุญ	..
	นางโฉมเฉลา ตัณฑการ	..
	นายพิพัฒน์ เกอระโรหิต	..
	นายสอง เขียวหงษ์	..
	นางสาวฉันทนา ชาญม่อม	..
	นางสาวผาณิต ศตะกุ่มระ	..
	นายโชค คุปตะวาทิน	..
	นายอุดม พลอยตั้งวาลย์	..
	นายประภัสร์ คินตามัย	..

นายหยุด แสงอุทัย
เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ

ศรีธรรมมาภิเษ
ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ

LIRT